สังโยชน์ ๑๐

โดย พระราชพรหมยาน

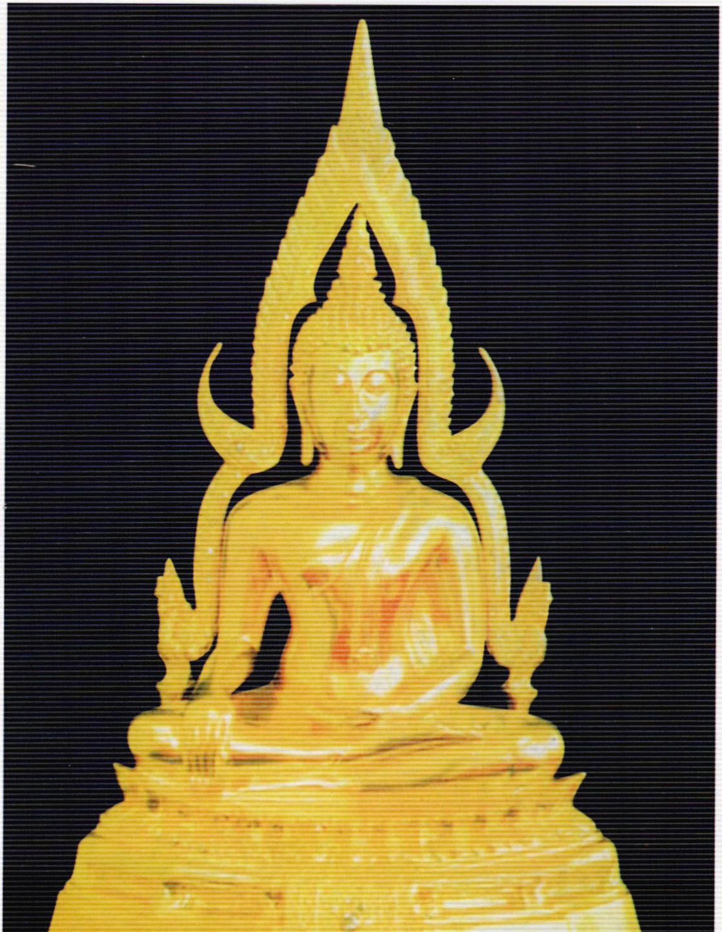

สมเด็จองค์ปฐม

ของขวัญจากพ่อ

มอบแด่ลูกรักของพ่อทุก ๆ คน

ลูกรัก ความดีของลูกถึงพ่อจะเหน็ดเหนื่อยอย่างไรไม่มีความสำคัญ เพราะว่าพ่อเห็นว่าชีวิตของพ่อนี้ไม่มีความสำคัญไปกว่าความดีของลูก ลูกของพ่อทุกคนมีความดีเกินกว่าพ่อจะคิด ห่วงใยในชีวิตของพ่อ ถ้าสิ่งใดก็ตามถ้าเป็นประโยชน์แก่ลูก ถึงแม้ว่าเลือดและเนื้อของพ่อจะเหือดและแห้งไปก็ตามที หรือว่าชีวิตินทรีย์ของพ่อจะสลายไปก็ตาม พ่อทำทุกอย่างได้เพื่อลูก ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าลูกของพ่อดีกว่าที่พ่อคิดไว้ว่าลูกจะพึงดี

ลูกทุกคนรักพ่อ ลูกทุกคนยอมเหน็ดเหนื่อยเพื่อพ่อ ลูกทุกคนพยายามสละผลประโยชน์ทุกอย่างเพื่อพ่อ ไม่มีใครเคยคิดว่าพ่อนี้ตั้งหน้าตั้งตาเบียดเบียนลูก ไม่มีลูกคนไหน จะแสดงอาการรังเกียจในพ่อ พ่อเห็นใจลูกที่ทิ้งการงานทุกอย่าง ถูกเจ้านายเขาด่าเจ้านายเขาว่า เจ้านายประวิงเวลาในสิทธิ์ ทั้งนี้แสดงว่าเจ้านายไม่ชอบหน้า เพราะว่ามาปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของพ่อมาก

นี่ความดีของลูกอย่างนี้เป็นปัจจัยให้พ่อรักลูกยิ่งกว่าชีวิตของพ่อ ฉะนั้นขอลูกทุกคนจงรักษาความดีของลูกนี้ไว้เหมือนเกลือรักษาความเค็ม

ชีวิตและร่างกายไม่มีความสำคัญแก่พ่อ ถ้าพ่อห่วงมันมากเท่าไรประโยชน์ที่ลูกจะพึงได้ก็จะน้อยไปเท่านั้น เพราะวันเวลาที่เราจะพึงตายนี่เราห้ามมันไม่ได้ มันมีเวลาแน่นอน

ฉะนั้นเวลาใดถ้าพ่อมีโอกาสทำเพื่อประโยชน์ของลูก พ่อจะทำทุกอย่างเพื่อลูก พ่อจะไม่ห่วงใยอันใดในชีวิตของพ่อ เพราะพ่อรู้ ถ้ายังไม่ถึงเวลาจะตายจะใช้ยังไงมันก็ไม่ตาย ถ้าถึงเวลามันจะตายจริง ๆ ไม่ใช้มันเลยก็ตาย ในเมื่อสภาพมันเป็นอย่างนี้ โอกาสมีก็รีบใช้มันเสียจนกว่าจะใช้มันไม่ได้

(พระราชพรหมยาน)

พิมพ์แจกเป็นธรรมทานโดย : โพธิ์ อินทรีย์ โอสถ

พิมพ์ที่ วี.เจ. พริ้นติ้ง

172 ถ.ราษฎร์พัฒนา แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กทม. 10140

โทร. 02-872-2090-1 แฟกซ์. 02-872-2092 E-mail:vj.printing@yahoo.com

คำปรารภ

กราบเท้า หลวงพ่อที่เคารพอย่างสูง

เมื่อวันทำบุญวันคล้ายวันเกิดของหลวงพ่อ เมื่อเดือนตุลาคม ปีที่แล้ว พวกลูกๆ ได้พิมพ์หนังสือเรื่อง **บารมี ๑๐** ถวายหลวงพ่อจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม ให้หลวงพ่อได้แจกแก่ผู้มาในงาน เพื่อตอบแทนพระคุณความดีของหลวงพ่อที่ให้การสงเคราะห์พวกลูกๆ ตลอดมา

ในปีนั้นหลวงพ่อบอกว่า "ปีหน้า(๓๕) ให้พิมพ์เรื่อง **สังโยชน์ ๑๐** บันทึกเทปให้ใหม่ โดยพิมพ์เป็นเล่มเล็กๆ" ลูกก็รับคำสั่งนั้นด้วยความเต็มใจ

พอใกล้เดือนตุลาคมจะมาถึง ลูกขึ้นไปกราบหลวงพ่อที่วัดท่าซุง หลวงพ่อให้เทปเรื่อง **สังโยชน์ ๑๐** มา ๑ ม้วน ลูกจึงมาเรียนหลวงพี่อาจินต์ หลวงพี่ที่แสนดีก็รับปากจะจัดทำหนังสือให้อีกเช่นเคย ด้วยความเต็มใจ

เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน หลวงพี่อาจินต์โทรศัพท์ไปที่บ้านแจ้งว่า เทป ๑ ม้วนนั้น ถอดแล้วได้จำนวนหน้าเพียง ๒ ยก (๓๒ หน้า) น้อยเกินไป ไม่สามารถจะอัดสันไสกาวได้ หลวงพี่ขอให้ค้นหาเรื่องสังโยชน์ ๑๐ ที่ลูกชอบใจอีกหน่อย ก็พอดีลูกนึกได้ เคยได้ฟังคำสอนของหลวงพ่อที่

สายลม เมื่อวันที่ ๒๐ ก.ค. ๓๕ หลวงพ่อสอนเรื่อง **สังโยชน์ ๑๐ ตัดเข้าถึงอารมณ์อรหันต์** ลูกจึงบอกหลวงพี่ว่า ชอบเรื่องนี้ หลวงพี่บอกว่าจะค้นหาเรื่องมาลงเพิ่มเติมอีก ที่เห็นว่ามีประโยชน์ คือ **โอวาทวันเกิดหลวงพ่อ** เมื่อ ต.ค. ๒๘ และ **เรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน** ที่เคยลงในธัมมวิโมกข์ฉบับเดือนสิงหาคม ลูกก็ไม่ขัดข้อง ปีนี้ลูกตั้งใจพิมพ์ถวายหลวงพ่อจำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม เงินค่าพิมพ์หนังสือ มีลูกและพี่ๆ เพื่อนๆ ของลูกช่วยกันออก โดยไม่รบกวนหลวงพ่อแต่อย่างใด ลูกดีใจที่ได้มีโอกาสทำเช่นนี้ เพื่อตอบสนองพระคุณความดีของหลวงพ่อ และช่วยเผยแพร่ธรรมะที่หลวงพ่อสอนให้สาธุชนได้เข้าใจในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป ความดีจะมากน้อยเพียงใดจากการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ลูกขอน้อมถวายเป็น พุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา บูชาพระคุณของพรหมและเทวดาทั้งหลายที่ช่วยงานพระศาสนา และช่วยงานหลวงพ่อ บูชาพระคุณท่านปู่ท่านย่า ท่านแม่ทุกๆ พระองค์

และด้วยอานิสงส์แห่งธรรมทานนี้ ขอให้ลูกมีปัญญาเห็นธรรมเข้าถึงพระนิพพานในชาติปัจจุบันนี้ เทอญ.

จากลูก **"ทองคำ"**

๒๗ กันยายน ๒๕๓๕

เรื่องในเล่ม

โอวาทวันเกิดหลวงพ่อ ๑

เรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน ๑๖

สังโยชน์ ๑๐ ๒๓

การตัดสังโยชน์ ๑๐ เป็นพระอรหันต์ ๕๔

สรุปหัวข้อ สังโยชน์ ๑๐, บารมี ๑๐ ๗๑

คาถาเงินล้าน ๗๔

เนื่องในวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๓๕ คณะศิษยานุศิษย์พุทธบริษัท และลูกศิษย์ลูกหลานของหลวงพ่อพระราชพรหมยาน ได้ร่วมกันจัดงานวันคล้ายวันเกิดของพระเดชพระคุณหลวงพ่อ

จึงขอนำโอวาทวันคล้ายวันเกิดของหลวงพ่อเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๒๘ มาลงในหนังสือเล่มนี้ (ปีนั้นหลวงปู่มหาอำพัน วัดเทพศิรินทร์ ยังมีชีวิตอยู่ และเป็นองค์ประธานนำคณะศิษย์ขอขมาต่อหลวงพ่อทุกปี แต่ปีนี้ไม่มีหลวงปู่แล้ว หลวงปู่ไปนิพพานแล้ว) ทั้งนี้เพราะระยะหลังจากปี ๒๕๒๘ แล้ว ถึงเวลาทำบุญวันคล้ายวันเกิด หลวงพ่อไม่เคยให้โอวาทยาวๆ อย่างแต่ก่อนอีกเลย เพราะว่าใกล้วันเกิดครั้งใด หลวงพ่อก็ป่วยหนักทุกครั้ง ป่วยแล้วตายจริงก็หลายครั้ง

ฉะนั้นเพื่อเป็นการนึกถึงโอวาทในครั้งนั้น เพื่อบุคคลรุ่นหลังที่มาพบหลวงพ่อภายหลังได้รู้บ้างคงจะเป็นประโยชน์ไม่น้อย

ความดีใดจะพึงมี ขอน้อมถวายกุศลแด่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ เนื่องในวาระวันคล้ายวันเกิด ๔ ตุลาคม ๒๕๓๕ นี้ ขอให้หลวงพ่อมีสุขภาพแข็งแรง อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของพุทธบริษัทและลูกศิษย์ลูกหลานสืบไปชั่วกาลนาน เทอญ.

โอวาทวันเกิดหลวงพ่อ

วันนี้ถือว่าเป็นวันทำบุญวันเกิด แต่ความจริงฉันก็เกิดไม่ซ้ำกันหรอก ปีไหนฤกษ์ดีเมื่อไหร่ก็เกิดเมื่อนั้นแหละ ไอ้ผีตัวนี้มันเลือกที่เกิดได้ รวมความว่าขอขอบคุณหลวงน้า *(หลวงปู่มหาอำพัน วัดเทพศิรินทร์)* และภิกษุสามเณรและก็บรรดาลูกหลานทุกคน ที่มีความปรานีมาสงเคราะห์ด้วยการทำบุญวันเกิด วันนี้รู้สึกว่าคับคั่งมากและทุกปีก็มีสภาพเหมือนกัน เพราะว่าคนเข้าข้างในแล้วห้ามออกข้างนอก อยู่ข้างนอกก็ห้ามเข้าข้างใน อันนี้ก็ถือว่าเป็นความดีของทุกคนที่มีความหวังดี ฉันเองก็คาดไม่ถึง

แต่ว่าถ้าพูดกันตามความเป็นจริงแล้วคณะของเราส่วนใหญ่ถ้าเป็นคณะจริง ๆ นี่เป็น **ปรมัตถบารมี** เราจะเห็นได้ว่าการบำเพ็ญกุศลแต่ละวาระที่นี่ก็ดี ที่วัดท่าซุงก็ดี หรือไปที่อื่นก็ดี ถ้าไปทำบุญร่วมกันก็ไม่ต้องประกาศเรียกว่าจงมาทำบุญ ทุกคนไปถึงต่างคนก็ต่างทำด้วยความตั้งใจจริง ถ้าจะกล่าวโดยศรัทธา อย่างนี้เรียกว่า **อสังสาธิกศรัทธา** เพราะว่าศรัทธามี ๒ อย่าง คือ **สังสาธิกศรัทธา** อย่างหนึ่ง กับ

อสังสาธิกศรัทธา อย่างหนึ่ง

สังสาธิกศรัทธา ต้องชักชวน ต้องแนะนำ ต้องเรียก จึงจะทำ ดีไม่ดีเรียกแล้วเรียกอีก นั่งบิดไปบิดมายังไม่ค่อยจะทำเลย

อสังสาธิกศรัทธา ไม่ต้องเรียก ทำกันด้วยความเต็มใจและว่องไว

ศรัทธาทั้ง ๒ ประการนี้บ่งชัดถึงบารมีของบุคคลว่า บุคคลใดถ้าบารมีไม่ถึงปรมัตถบารมี ก็มีศรัทธาเป็น **สังสาธิก-ศรัทธา** คือทำบุญทำทานยาก ถึงแม้จะทำก็ทำด้วยความเนือยๆ ไม่กระฉับกระเฉง และผู้ที่มีบารมีเต็มเป็นปรมัตถบารมีเรียกว่า **อสังสาธิกศรัทธา** เช่นคณะของเราทั้งหมดที่ปรากฏมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นศรัทธาที่เป็น **อสังสาธิกศรัทธา**

และก็ทุกคนก็มากันด้วยความเหนื่อยยาก บางคนมาคอยข้างนอกตั้งแต่เช้ายันบ่ายยังเข้าไม่ได้ *(หลวงพ่อยังปรารภกับพวกกันเองภายใน บอกว่านี่เราไม่ได้แจกเงินแจกทองนะ)* ที่ทุกคนมานี่ไม่ได้ทรัพย์สินอะไรไป ถ้าจะว่ากันถึงว่าทรัพย์ก็ต้องถือว่าเป็น **อริยทรัพย์** แต่ว่าอริยทรัพย์นี่คนเห็นได้ยาก ถ้าคนไร้ปัญญาหรือความศรัทธามีน้อยหรือบารมีต่ำก็จะไม่เห็นเลย ถ้าหากว่าเป็นทรัพย์เป็นโลกียทรัพย์แจกเงิน

แจกทอง แจกของชอบใจ เพราะเห็นง่าย ตอนนี้ถ้ามาคอยกันตั้งแต่เช้ายันบ่ายโมงยังเข้าไม่ได้ ก็รวมความว่าที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่าทุกคนมีบารมีดีแล้ว

และก็วันนี้มีคนมีการตั้งใจเอา **บายศรีเงินบายศรีทอง** มา แต่เป็นที่น่าเสียดายอยู่นิดหนึ่ง เป็นเงินปลอมทองปลอม ถ้าเป็นเงินแท้ทองแท้คนที่นี่ตายกันหลายคน แย่งกันหัวชนกันตาย *(หัวเราะ)* แต่นี่มันหมายถึงความดี **บายศรี** เป็นการเชิดหน้าชูตา เป็นการบูชาความดีซึ่งกันและกัน เขาจะทำบุญที่มีความสำคัญ เขาใช้บายศรีและดอกไม้ธูปเทียน นี่เขาทำครบแล้ว

ก็ขอขอบคุณทุกคนที่มีเจตนาดี แต่ว่างานที่ทำนี่จริงๆ ด้วยน้ำใจจริงก็เต็มใจทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่จะไปหาโปรดทราบว่า เวลานี้จิตใจที่มุ่งงานจริงๆ อย่างเดียวคือ **ธรรมะ** ถ้าไปหาเรื่องอื่นก็ไม่ได้ผล ไปหาหมอดูถ้าพูดถึงคำที่ ๒ ถูกด่าเลย เพราะอะไรรู้ไหม **แก่มากแล้ว**

ถ้าหากจะถามว่างานก่อสร้างเป็นธรรมะไหม บอกจุดนี้เป็นจุดสำคัญมาก **สังฆทาน** อย่างหนึ่ง **งานวิหารทาน** อย่างหนึ่ง เป็นงานสำคัญเบื้องต้น ที่ท่านปู่ท่านสั่งไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ บอกว่า ต้องนำคณะอย่างน้อยที่สุดนำคณะของเราทั้งหมดไปดาวดึงส์ให้หมด ถ้าหากว่าพวกนี้บรรลุมรรคผล

ไม่ทันชาตินี้ สมัยพระศรีอาริย์ท่านจะลงมานำคณะลงมาทั้งหมด แล้วก็ชาตินั้นทุกคนจะได้บรรลุอรหัตผลทั้งหมด ไปนิพพานหมด

และโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินในแผ่นดินของเรามีมาก โดยเฉพาะทองคำนี่ของเรามาก ในที่ต่างๆ เขามาแจ้งว่า นี่ทรัพย์ของท่าน นี่ก็ทรัพย์ของท่าน ถ้าจะนำมาใส่ที่บ้านนี้ทั้งหมดเรียกว่า หลายบ้าน ไม่พอใส่ แต่ในเมื่อเทวดาเขามาบอกให้ทราบ ท่านปู่ก็มาบอกว่า เอาไว้ให้ฉันเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานเมื่อพระศรีอาริย์ลงมา ก็เลยไม่ขุด ทีแรกนึกจะงัดขึ้นมาแล้วสิ แต่นี่เขาครอง เลยมาเตือน ๓ ครั้งว่าของท่านอยู่มุมถ้ำนี้ ถ้าคิดจำนวนทองเห็นจะหลายตัน เลย ๒๐ ตัน ถามว่าชาติไหน ท่านก็บอกเลย พอจะไปเอาเข้า โยมท่านก็บอกว่า

"คุณ.. ชาตินี้คุณไม่อยู่ก็ไม่แน่ใจว่าลูกหลานทุกคนจะไปได้หมดหรือเปล่า ถ้าลูกหลานทุกคนไปไม่หมด คุณเอามาใช้ชาตินี้ ชาติต่อไปพวกนี้มันจะไม่มีใช้ ขอให้โยมเถอะ"

เวลานี้โยมเองก็ตัดสินใจไปนิพพาน เพราะว่ามีความหวังว่าลูกหลานทุกคนของท่านไปนิพพานได้แน่

เป็นอันว่าทรัพย์สินต่างๆ ทั้งหมดที่มีอยู่ในแผ่นดินก็ยังเอามาใช้ไม่ได้อีก เพราะว่าพระพุทธเจ้ามาบอกว่า "ควร

ให้เป็นสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ" เลยไม่ต้องใช้กัน

แต่ว่าถึงอย่างไรก็ดี พวกเราต้องไม่อดตาย เพราะว่าสมบัติของเราที่มีใต้ดินมีอยู่ เวลานี้ส่วนใหญ่ทั้งหมดนำมาไว้ในเขตวัดท่าซุงเต็มบริเวณ ที่คนเดินไปเดินมายังเดินไม่ถึงไอ้ที่ ๑๐๐ ไร่นั่นก็เต็มข้างล่าง และก็เทวดาที่รักษา ท่านก็มีความดีใจว่า ทรัพย์สินอยู่ในเขตที่หวงห้าม ท่านก็ไม่ต้องดูถ้าใครขึ้นมาขุดก็ต้องตีกับเจ้าของที่ เทวดาสบาย

ฉะนั้นทุกคนถ้าไปที่นั่นนะ ก็บอกกับเทวดาผู้รักษาว่า "พวกเรามีส่วนในทรัพย์สินนี้เราจะไม่ขุดเอา ขอให้ท่านช่วยในการทำมาหากิน" อันนี้จะมีประโยชน์มาก

รวมความว่า ความดีของบรรดาท่านพุทธบริษัทและลูกหลานทุกคนที่ทำและก็อาตมาเองทำเองก็เพื่อความหวังดีกับทุกคน แต่ว่าจะไปนึกว่าอาตมาหรือว่าฉันทำแต่ผู้เดียวนั่นไม่ถูก งานที่ฉันทำนี่เป็นคำสั่งขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรง เวลานี้ถ้าใครตาดีๆ อย่าขยี้ตานะ ตาบอดเปล่าจงใช้ตาใน จะเห็นว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาประทับอยู่ด้วยถึง ๔ พระองค์

บนหัว **องค์ปฐม**

บนด้านข้างขวา เรียกว่าไหล่ขวา **พระพุทธกัสสป**

ทางด้านไหล่ซ้าย ไม่ใช่นั่งบนไหล่ **พระพุทธทีปังกร**

ข้างหน้า **สมเด็จองค์ปัจจุบัน**

เพราะว่า ๒ คราวที่มาต้องคุมถึง ๔ องค์ เพราะอะไร แรงมาไม่ไหว กำลังไม่พอ การมาคราวนี้ที่วัดก็ยังไม่ได้รับแขก ยังนอนป่วยอยู่ ก่อนหน้าวันจะมาก็ยังให้น้ำเกลืออยู่ให้มันทุกวัน แรงไม่มี พอถึงวาระจะมาจริงๆ ขึ้นไปหา ท่านบอก

"ไปได้ แต่ว่าคุณต้องระมัดระวังอย่าให้เหนื่อยมากเกินไป ฉันขอยืนยันว่ายังไงๆ ก็ทำงานครบ ๓ วันแน่" ท่านช่วยกำลัง

ทีนี้ความดีที่ทำที่หลวงน้าบอกเมื่อกี้นี้ว่า **ตั้งใจสอนบรรดาท่านพุทธบริษัทโดยบรรลุมรรคผลเร็ว** อันนี้จริง การป่วยคราวนี้เพราะเรื่องนี้เป็นเหตุ เพราะว่าพระพุทธเจ้าทรงสั่งทำตำราใหม่ หนังสือเล่มใหม่นี้จะเป็นหนังสือที่มีความรู้สึกว่า พระโสดาบันกับสกิทาคามีนี่เบามาก ท่านบอกสอนตามความจริง ไอ้ตำราที่เขียนขึ้นมามันก็เขียนจริงๆ แต่มันไม่ค่อยจะตรงความจริง อันนี้เป็นตำราของพระพุทธเจ้าเอง เพราะถ้าทุกคนถ้าอ่านไปหน้า ๒-๓ หน้าเข้าใจ ก็ไม่ต้องอ่านต่อไปถ้าสามารถทำได้ แต่บางคนที่มีบารมีอ่อนไปหน่อยหนึ่งก็ต้องอ่านหน้าต่อไปจึงขึ้นคำอธิบาย แต่ถึงอย่างไรก็ตามไม่เกินวิสัยของเราเหล่าพุทธบริษัท และท่านก็แนะนำด้านเสียง เสียงก็

ต้องจำกัด ต้องบันทึกกันใหม่อีก พอจะเริ่มทำงานมันก็เล่นทางท้องก่อน **ห้ามขี้** พอเริ่มขี้ได้ก็ **ห้ามเยี่ยว** ตอนห้ามเยี่ยวนี่น่ารักมาก พอเยี่ยวได้อีก ๒-๓ วันจะมา มันห้ามขี้อีก เพิ่งมาไล่ขี้เมื่อคืนนี้ ถ้าไม่ไล่ วันนี้ไม่ไหว

ไอ้โรคนี้มันมาจากไหน ?

วันหนึ่งนอนอยู่ประมาณสัก ๔ ทุ่มเศษๆ อาการทางกายเครียดหนัก การป่วยคราวนี้เครียดหนักจริงๆ ถึง ๔ ครั้ง ก็คิดว่ามันจะทรงตัวไหวหรือไม่ไหว ไอ้เรื่องจะหนีไปอยู่บ้านใหม่เป็นของไม่ยาก แต่งานมีอยู่จึงไม่ตัดสินใจไปทีเดียว ขอไปพักชั่วคราว มันเครียดจัดก็ขึ้นไปหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าท่านบอกดูร่างกาย ท่านสั่งท้าวมหาราชทั้ง ๔ องค์มาที่ร่างกาย ทั้ง ๔ ท่านก็พยายามถอนพิษไข้สามารถทรงตัวได้ เมื่อคุยกับท่านใกล้ๆ จะมานี่ฉันก็รำคาญในใจ ว่ามันบาปชาติไหนกันแน่ ใช้ยถากรรมมุตาญาณดูก็ไม่เห็นว่าไปทำอะไรไว้ชาติไหนถึงป่วยแบบนี้ ก็นึกในใจ เครียดก็ช่างมัน เดี๋ยวไปคุยกับพระพุทธเจ้าดีกว่า พอขยับออกจากตัวเห็นท้าวมหาราชทั้ง ๔ องค์นั่งอยู่ข้างหน้า ก็เลยคุยกับ **ท่านท้าวเวสสุวัณ** ถามว่า

"การป่วยคราวนี้มันบาปชาติไหน ทำอะไรไว้เมื่อไหร่ ฉันใช้ยถากรรมมุตาญาณดูแล้วไม่เห็น ใช่ว่าจิตฟั่นเฟือน

สมาธิเสีย นั่นไม่ใช่ อารมณ์สบาย"

ท่านท้าวมหาราช มีท้าวเวสสุวัณเป็นหัวหน้าบอกว่า

"มันไม่ใช่บาปที่ท่านทำ มันเป็นกฎอันหนึ่งที่พระพุทธเจ้าสั่งให้ท่านทำตำราง่ายที่สุด และมรรคผลเบื้องต้น ๒ ประการจะเข้าใจได้ง่ายมากคนจะบรรลุมาก

(ถ้าถามว่าเบื้องต้นได้ เบื้องปลายเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร นั่นไม่ต้องห่วง ถ้าวันไหนจะตายบุคคลนั้นจะเป็นอรหันต์วันนั้นและนิพพานวันนั้น)

"และประการที่ ๒ เสียงที่จะพึงออกมาก็เป็นการสกัดการทำบาปของคนเป็นเสียงง่าย ๆ"

ท่านบอกว่า *"เหตุนี้แหละที่กิเลสมารจะต้องเข้ามาขัดขวาง ทำลายท่านให้ยับยั้ง เมื่อกิเลสมารเข้ามาแล้ว ไอ้กิเลสมารมันทำไม่ได้เพราะ*

*๑. **ราคะ** ความรัก ไม่มีทาง*

*๒. **โลภะ** ความโลภ ไม่มีทาง*

*๓. **โทสะ** ความโกรธ คิดจะเข่นฆ่าใครมันก็ไม่สามารถที่จะทำได้*

*๔. **โมหะ** ความหลง ติดนั่นติดนี่มันก็ไม่มีโอกาสมันก็ทำได้อย่างเดียว คือทำลายร่างกาย เมื่อกิเลสมารเข้ามาสวมร่างกายเราก็เรียกว่า **ขันธมาร** ป่วยนั่นป่วยนี่ มันจะ*

ยับยั้งท่าน ท่านจะได้ไม่สามารถบันทึกเสียงได้ หรือเขียนหนังสือได้ พอจะเขียนหนังสือทีไรมันตัดทางเขียน พอจะพูดทีไรมันตัดทางพูดด้วยเสมหะ"

เมื่อท่านท้าวเวสสุวัณพูดแบบนี้ พระพุทธเจ้าก็เสด็จ ท่านบอกว่า *"หนังสือน่ะเขียนไม่ครบ ก่อนที่ฉันจะบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ อาการเป็นอย่างนี้"*

ท่านก็เลยทำภาพของท่านจริงๆ รูปร่างในสมัยนั้นให้ปรากฏ และก็สถานที่ก็ปรากฏชัด มีต้นหมากรากไม้มีอะไรบ้างก็เห็นชัด อาการป่วยของท่านก็คล้ายคลึงกับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน เสมหะก็หนัก ถ่ายก็ไม่ค่อยจะออก ขี้ออกแต่เยี่ยวไม่ออก แล้วก็อาเจียน เป็นหนักจริงๆ อยู่ ๘ วัน มันเครียดหนัก ท่านบอกว่า

"ฉันก็ตัดสินใจว่าขณะใดที่ลมปราณคือลมหายใจยังมีอยู่ฉันจะถอยไม่ได้ ตั้งใจแล้ว เมื่อตัดสินใจแบบนั้นจริงๆ ไอ้กิเลสมารนั่นก็ถอยไป ร่างกายฉันก็ดีขึ้น ดีขึ้นประมาณไม่ถึง ๑๐ วันดี ก็เป็นวันบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ"

นั่นเรื่องพระพุทธเจ้าท่านมาทำให้ดู แล้วท่านก็บอก

"เธอก็มีสภาพเช่นเดียวกับฉัน คือเธอปรารถนาพุทธภูมิถึงแม้จะลาพุทธภูมิแล้ว เวลานี้ทำงานเพื่อพุทธภูมิ กำลังแนะนำลูกหลานให้ห้ำหั่นกิเลสชนิดง่ายๆ คือ กิเลสจะตายเร็ว

เขาก็ต้องเล่นงานเธอ"

ท่านถามว่า *"เธอท้อใจไหม ?"*

ก็เลยกราบทูลท่านบอกว่า *"คำว่าท้อใจน่ะไม่มีเพราะจิตมันสู้มาตั้งแต่เด็ก ขึ้นชื่อว่าอุปสรรคนี่สู้มานาน คำว่าถอยหลังนี่ไม่มีมาตั้งแต่เด็ก"*

ท่านบอกว่า *"ไม่เป็นไร เพราะฉะนั้นงานนี้ต้องทำได้"*

ก็เลยวิตกกังวลในงานที่จะมานี่ ก็เลยถามท่านว่า

"ไปกรุงเทพฯ นี่จะไหวไหมครับ มันยังเดินโซซัดโซเซยังเซอยู่ จะไปไหนก็ตามทหารกับพระนี่ต้องเข้าประคองกลัวล้ม จะขึ้นกุฏิทีพระก็ต้องประคอง ๒ ข้าง คือเดินคู่ไปกลัวจะหล่นบันได" ท่านบอกว่า *"มาได้ ฉันจะควบคุมเธอทั้ง ๔ องค์"* เวลานี้ก็คุมอยู่

ฉะนั้นก็ขอบรรดาทุกคนที่มีความหวังดีตั้งใจคิดให้ฉันอยู่นานๆ ก็รวมความว่า ความตายนี่ขึ้นอยู่กับพระพุทธเจ้าองค์เดียว เพราะว่าอายุขัยนี่มันเลยมานานแล้ว เมื่อปี ๒๓ ร่างกายดีสมบูรณ์แบบไม่เป็นอะไรเลย ตอนเช้าก็ลงไปจากชั้น ๒ หิ้วกระเป๋าหวังจะไปทำงาน กระเป๋าเอกสารมันก็หนัก พอลงไปที่ตึกที่ทำงานปรากฏว่าอยากจะไปเข้าส้วม พอเข้าไปนั่งที่โถส้วมปั๊บ มันมืดตื้ม ไม่เห็นอะไรเลย ใจหลุดลอยขึ้นไปข้างบน ขึ้นไปที่ **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** และ **พระ**

จุฬามณี ถ้าตายจริงที่นั่นจะต้องมีพิธีกรรม ต้องเห็นพระเห็นเทวดา เห็นพรหมชัด แต่ไม่เห็น ก็เลยพุ่งไปนิพพาน พอถึงนิพพานพระพุทธเจ้าบอก *"ลงเดี๋ยวนี้ เดี๋ยวเขาจะห่วงร่างกาย"* ก็ลงมา ลงมาแล้วลืมตายังมองไม่เห็นอะไรเลย มืดจริงๆ สักครู่หนึ่งก็ลืมตาขึ้นมา นี่มันอยู่ที่ไหนกันแน่ รวมความว่าอีตอนหน้ามืดมันจะเวียนหัวอยู่ในส้วม ถ้าตายตอนนั้นจะสวยมาก ก็เป็นอันว่าพอลืมตาขึ้นมามีความรู้สึก ก็ได้ยินเสียงพระพุทธเจ้าตรัสว่า **"เธอจงคิดว่าเริ่มต้นเกิดใหม่ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป"** เล่นแบบนี้มาหลายครั้งแล้ว นี่เกิดมาแล้วกี่ปีก็เป็นอย่างนี้นะ

ก็รวมความว่าการตายทุกคนห่วงว่าจะตายเร็วหรือไม่เร็วนั้นไม่ต้องห่วง เพราะท่านที่ห่วงอยู่คือพระพุทธเจ้า แล้วก็พวกที่นั่ง ๆ อยู่นี่ คนที่มีความดีเต็มพอสมควรก็จะตายตามอายุขัยไม่ได้เหมือนกัน จะถูกถ่วงเหมือนกันจนกว่างานของท่านจะสมบูรณ์แบบ นี่ทุกคนไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องความตาย เรื่องตายนี่เราต้องตายกันแน่ แต่จะตายเวลาไหนเมื่อไร เป็นเรื่องของมันไม่ต้องกังวล ให้กังวลอย่างเดียวว่ากิเลสตัวไหนมันจะเหลือบ้าง ต้องทำลายมัน

วิธีทำลาย อย่าทำลายแบบยาก ถ้าทำลายแบบยากไม่ใช่วิสัยของพวกเรา ก็มีบางคณะที่เขาต้องทำลายแบบยาก

เพราะคนพวกนั้นเขาทำบุญแบบยากๆ มาตั้งแต่ต้น คณะของเราเรื่องบุญเรื่องทานตั้งแต่อดีตมาไม่เคยทำแบบยาก ทำแบบง่ายๆ ตัดสินใจทันทีทันใดทุกชาติ มีอะไรเกิดขึ้นปั๊บไม่ต้องตรองกันมาก เรื่องความดีฉันทำแน่ มากหรือน้อยฉันทำทันทีทันใด ในเมื่อบุญบารมีเราสร้างมาแบบนี้ การบรรลุมรรคผลจะปฏิบัติแบบยากไม่ได้ ถ้าปฏิบัติแบบยากจะมีความกลุ้มและจะไม่เกิดผล ต้องทำแบบง่ายๆ นี่พระพุทธเจ้าตรัสไว้อย่างนี้นะ ฉะนั้นท่านจึงหาแบบง่ายๆ มาให้ และก็คิดว่าก่อนตายนี่ก็คงเขียนได้ ถ้าตายแล้วคงไม่เขียน เพราะมือใช้ไม่ได้ ใช่ไหม..

ไอ้ที่พูดมาแล้วก็ควรจะคิดว่าเป็นกรรมฐานไปด้วยนะ ถ้าขึ้นชื่อว่าร่างกายนี่มีสภาพไม่เที่ยง มันเป็นทุกข์ เกี่ยวกับความหนักของร่างกาย คือโรคภัยไข้เจ็บมันหนักมาก การกินอยู่มันก็หนัก แต่ว่าจิตใจเราสบายมันเบากว่า แต่ว่าการป่วยไข้ไม่สบายมันเป็นของธรรมดา เตรียมตัวเตรียมใจไว้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เห็นใครเขาป่วยไข้ไม่สบาย คิดว่าอาการอย่างนี้สักวันหนึ่งข้างหน้ามันจะถึงเรา เวลาจะตายจริงๆ มันจะมีความทุกข์เพราะทรมานอย่างหนัก

แต่ว่า **วิธีที่จะบรรเทาเวทนา** มันมีอยู่ทางเดียว พยายามฝึก **อานาปานุสสติ** ให้มาก อานาปานุสสติคือลมหายใจ

เข้าออก คำว่ามากนี่ไม่จำเป็นต้องไปล่อทั้งวันจนไม่ต้องทำมาหากิน ไม่ใช่อย่างนั้น เวลาที่เจริญพระกรรมฐานขึ้นอานาปานุสสติก่อนให้มันชิน ถ้าขณะที่ป่วยอยู่อย่าทิ้งกรรมฐาน ตื่นขึ้นมาปั๊บ จับอานาปานุสสติควบกับภาวนาอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องนิพพานไปทุกวันให้ชินนิพพานนี่ต้องไปให้ชิน เพราะอารมณ์ของนิพพานนี่เป็นอารมณ์ของพระอรหันต์ และอาการป่วยไข้ไม่สบายเกิดขึ้นทุกขเวทนามันจะน้อยเต็มที มันจะมีความรู้สึกไม่ถึง ๓ ใน ๑๐๐

อย่างกับวันที่ปัสสาวะไม่ออก ไอ้ปัสสาวะไม่ออกนี่มันคั่งมาถึง ๔ วัน เพราะว่าไม่มีทางที่จะรักษา เป็นวันเริ่มต้นของการสอนมโนมยิทธิเต็มกำลัง (๒๑ ก.ย. ๒๘) มันเริ่มวันนั้นเป็นอย่างหนัก และวันเสาร์-อาทิตย์ก็ต้องไปทำงานพอวันจันทร์ก็ไปนอนที่กุฏิด้านล่าง วันนั้นนอนไปไหนไม่ได้ไม่รับแขก ต่อมาวันอังคาร **หมอประสิทธิ์** ขึ้นไปวัด วันนั้นพระอนันต์ถามว่า

"หลวงพ่อครับ ท้องน้อยปวดไหม ?"

ความจริงมันไม่รู้สึกปวดเลย เหมือนกับธรรมดา แต่เวลาปัสสาวะมันไม่ค่อยจะออกเลย มันปวดมาก พอพระอนันต์ถามมันปวดไหม ก็เลยเอามือแตะท้องน้อย พอมือถูก

มันปวดจี๋เลย พอปวดจี๋พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า

"ฉันคลายให้เธอรู้ว่าเวทนามันขนาดนี้นะ และเมื่อกี้เธอไม่รู้สึกเลยก็เพราะ ๑. สมาธิ ๒. อารมณ์พระนิพพาน ๓. กำลังของฉันช่วยควบคุม"

ฉะนั้นขอให้ทุกคนก็เตรียมตัวเตรียมใจไว้ว่าเวลาที่เราจะป่วยไข้ไม่สบายอย่าลืมอานาปานุสสติ **ยามปกติอย่าทิ้งพระนิพพาน** อย่างนี้เวลาป่วยจริงๆ ทุกขเวทนามันจะน้อย

ก็จำไว้ว่าร่างกายมีสภาพไม่ดี มันเป็นทุกข์ สมบัติที่เราได้จากมันคือ

๑. ความแก่มาหาเราทุกวัน

๒. อาการป่วยไข้ไม่สบายต้องมีเป็นปกติ

๓. ความปรารถนาไม่ค่อยจะสมหวังมีเป็นปกติ

๔. ความตายเข้ามาถึง

ทั้งหมดนี้ถือไว้แต่ตอนต้นว่ามันเป็นธรรมดาของเรา เมื่อเราเกิด สิ่งนี้มันต้องมี ในเมื่อมันมีเราถือเป็นธรรมดา มันจะพังเมื่อไรก็เชิญ พังเมื่อไรฉันขอไปนิพพานเมื่อนั้น ถ้าตั้งใจแบบนี้เวทนามันจะน้อย ถ้าตั้งใจแบบนี้ก็ตั้งใจขึ้นอีกหน่อยหนึ่งว่า ขึ้นชื่อว่าร่างกายเลวๆ อย่างนี้เราไม่ต้องการมันอีก จุดที่เราต้องการคือ **พระนิพพาน**

ทีนี้การพูดแบบนี้นักปราชญ์บางคนอาจจะค้านว่าการ

ปฏิบัติหวังพระนิพพานคือกำลังจิตยังอ่อน อันนี้ก็ยอมรับ แต่ว่าเราอย่าประมาทในชีวิต คนที่มีกำลังน้อยถ้าเวลาเดินขึ้นบันไดต้องเกาะราว ถ้าไม่เกาะราวก็จะหล่น ถึงแม้ว่ามีกำลังมาก ถ้ามีราวอยู่ก็ต้องเกาะ คือความไม่ประมาท ถ้าไม่เกาะมันเผลอมันก็หล่นได้ฉันใด ถ้าทำจิตว่างเฉยๆ ดีไม่ดีมันจะลงอเวจีไป ต้องเกาะพระนิพพานเป็นอารมณ์ อย่าไปเชื่อเขา พวกเราต้องทำแบบนั้น

รวมความว่าขอขอบใจทุกคน ทั้งหลวงน้าด้วยที่ห่วงกลัวฉันจะตายเร็ว อยากอยู่นานๆ ฉะนั้นหลวงน้าจะตายก่อนไม่ได้เหมือนกัน ถ้าตายเมื่อไรจะจับยัดใส่เตาเผาทันทีเอาให้เข็ด

(สุดท้ายหลวงพ่อท่านให้พรว่า)

"ธรรมใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรลุแล้ว ขอให้พุทธบริษัทและลูกหลานทุกคน จงบรรลุธรรมนั้นในชาติปัจจุบัน เทอญ"

เรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน

โดย...ฤาษีลิงดำ

เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๕ เวลาเช้า ๗.๓๐ น. เซ็นหนังสือที่จำเป็นต้องเซ็นแล้ว เมื่อเวลา ๘.๐๐ น. ก็เอนกายลงนอน เพราะกำลังป่วย เมื่อนอนก็ภาวนาบ้าง พิจารณาบ้าง ตามอารมณ์ของฤาษีซีไพร ประเดี๋ยวจิตใจก็สงบ แล้วก็หลับจากตื่น แต่ก็ไปตื่นใหม่ ตอนฝันตอนนั้นมีความรู้สึกว่าออกจากที่นอนเพื่อจะไปเทวสภา แต่ก็มองเห็น **ท่านพระยายม** กับ **ท่านนายบัญชีใหญ่** ยืนยิ้มอยู่ เสียงท่านนายบัญชีท่านถามว่า จะไปไหนล่ะพ่อคุณ ตอบท่านว่า จะไปเทวสภา พระยายมท่านถามว่า ไม่ขอบใจเทวดา นางฟ้า พรหม ที่ท่านมายืนอารักขาก่อนหรือ เมื่อฟังแล้วมองดูรอบๆ ตัว เห็นพรหม เทวดา นางฟ้าหลายท่านยืนยิ้มอยู่ ก็ยกมือพนมขอบใจท่านที่ช่วยอารักขา แล้วก็หันไปทางท่านนายบัญชีใหญ่ถามท่านว่า มีอะไรจะบอกไหม ท่านบอกว่า ไม่มี จึงลาท่านไปเทวสภา

เมื่อไปถึง เห็นเทวดา นางฟ้า พรหม ทั้งหมดทุกชั้น

นั่งเต็มเทวสภา จึงนั่งที่แท่นด้านหน้าพนมมือกล่าวคำขอบคุณทุกท่านที่เมตตาช่วยเหลือทุกอย่าง แม้การเงินที่จะใช้จ่ายท่านก็ช่วยเหลือหามาให้ *(คือการดลใจให้คนมาทำบุญ)* เมื่อเราพนมมือ ท่านก็พนมเหมือนกัน หลังจากนั้นเห็นทั้งหมดท่านกราบ แล้วมองไปด้านหลังของผู้เขียน จึงหันหลังไปดูเห็นพระท่านมานั่งที่แท่นสูงสำหรับเทศน์ จึงหันหน้าไปกราบท่านหลังจากนั้น ก็ได้ยินเสียงพระท่านเทศน์ ท่านเทศน์สั้นๆ ว่า

"**บรรดา เทวดา นางฟ้า และพรหมทั้งหมด จงอย่าเพลิดเพลินในความเป็นทิพย์ จนลืมจุติ** *(คือตาย)* **ภายในไม่ช้านัก ทุกท่านก็ต้องจุติ แล้วก็ไปเกิดตามผลของกรรม ทุกท่านที่นั่งอยู่ที่นี้ ต่างก็มีบาปติดตัวกันคนละมากๆ ที่มาเกิดเป็นพรหม เทวดา นางฟ้า เพราะอาศัยบุญเล็กน้อยที่ทำไว้ก่อนตายจากมนุษย์ จิตนึกถึงบุญก่อน จึงมาสวรรค์พรหมโลกได้ แต่จุติเมื่อไร บาปที่สั่งสมไว้ จะนำทุกท่านลงนรกเพื่อชำระหนี้บาปที่ทำไว้** "

ท่านตรัสแล้วท่านก็เอานิ้วชี้ลงต่ำ เห็นนรกมีไฟแดงฉานสว่างรุ่งโรจน์ มีการลงโทษต่างๆ อย่างน่าหวาดกลัว เมื่อมองไปที่พรหม เทวดา นางฟ้าทุกองค์เห็นมีภาพบาปมากมาย ชัดเจนแจ่มใส เมื่อมองดูตัวเอง ก็มีสภาพเหมือนกันซักเสียว พระท่านหันมาถามว่า ฤาษีมีบาปไหม ก็กราบเรียน

ท่านว่า มีบาปมากกว่าพรหม เทวดา นางฟ้าทั้งหมด ท่านถามว่า กลัวนรกไหม ก็กราบเรียนท่านว่า กลัวมาก ท่านยิ้มแล้วตรัสว่า ฟังต่อไป ท่านตรัสว่า

" พรหม เทวดา นางฟ้าทั้งหมด ขณะนี้ทุกท่านอยู่ระหว่างกลางทางพระนิพพานแล้ว นับเริ่มต้นจากมนุษย์เป็นต้นทาง สวรรค์และพรหมอยู่กลางทาง พระนิพพานอยู่ไม่ห่าง ใกล้แค่นี้เอง "

ท่านตรัสแล้วท่านก็เอามือชี้ไปที่นิพพาน มองเห็นชัดเจนมาก วิมานไหนตั้งที่ตรงไหน พระอรหันต์ที่นิพพานไปแล้วมีความเป็นอยู่แสนสุขอย่างไร เห็นชัดรู้ชัด เห็นพระนิพพานเลยพรหมขึ้นไปไม่มากเลย ต่อจากนั้นท่านก็ตรัสเป็นทำนองเตือนว่า

" ท่านทั้งหลาย การหลบหลีกไม่ต้องตกอบายภูมิมีนรกเป็นต้น เป็นของไม่ยาก

๑. ขอทุกท่านจงอย่าลืมความตาย จงคิดว่าความตายอาจจะมีกับเราเดี๋ยวนี้ไว้เสมอๆ

๒. เคารพพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ด้วยศรัทธาแท้ *(ด้วยความจริงใจ)*

๓. มีศีลบริสุทธิ์เป็นปกติ และ

๔. เป็นกรณีพิเศษ ปฏิเสธการเกิดเป็นมนุษย์ เทวดา

นางฟ้า และพรหมในชาติต่อไป ทุกท่านเห็นนิพพานแล้ว ตั้งใจไปพระนิพพานโดยเฉพาะ เท่านี้ ทุกท่านจะหนีอบายภูมิพ้น และไปพระนิพพานได้ในที่สุด "

เป็นอันว่า ท่านเทศน์เฉพาะ **อารมณ์พระโสดาบัน** และ **ตัดอวิชชา** ในที่สุด ช่างง่ายเหลือเกิน

ในที่สุดท่านก็หันมาถามว่า ว่ายังไงฤาษี หายหนักใจหรือยัง กราบเรียนท่านโดยตรงว่า ยัง ท่านถามว่ามีอะไรข้องใจ กราบเรียนท่านว่า เวลานี้ยังเป็นมนุษย์และเป็นมนุษย์ที่สร้างบาปไว้มาก มองดูภาพแล้วก็บาปหนาเหลือเกิน เกรงว่าจะไม่ได้ไปนิพพาน แม้สวรรค์ก็ไม่แน่ใจว่าจะมาได้ ท่านถามว่า เคยไปเที่ยวนิพพานทุกวันใช่ไหม กราบเรียนท่านว่า ใช่ ท่านยิ้ม ไม่ตรัสอะไร แต่ท่านหันมาถามว่า คิดอะไรค้างไว้ ๓ วันแล้ว ลองพูดให้ฟังซิ กราบเรียนท่านตามความเป็นจริงที่คิดว่า

เล่าความคิดที่ค้างใจ

เมื่อ ๓ วันที่ผ่านมาจนถึงวันนี้ มีเรื่องข้องใจอยู่เรื่องหนึ่ง คือปีนี้เป็นปีที่พระบรมราชินีทรงมีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา ได้บอกให้ **อาจารย์พรนุช คืนคงดี** อาจารย์ใหญ่ ร.ร. พระสุธรรมยานเถระวิทยา *(ปัจจุบันลาออกแล้ว)* บอก

บุญเพื่อนและญาติผู้ใหญ่ **เพื่อรวบรวมเงินถวายโดยเสด็จพระราชกุศล** จัดเป็นปีแรกและให้ทำทุกปีๆ ไปจนกว่าจะไม่มีใครร่วมมือและหมดกำลังทรัพย์ อาจารย์พรนุช จัดหาได้ ๒ แสนบาท จึงบอกให้ถวายพระเจ้าอยู่หัว ๑ แสนบาท พระราชินี ๑ แสนบาท นอกจากนั้น**คณะวิมาลี** ยังไม่ทราบว่ากี่คน กำลังชักชวนกันจัดหาเงินถวาย และปีต่อไปคิดจะบอกบุญเป็นรายเดือน คนละมากน้อยตามจะหาได้ เมื่อถึงวันที่ ๑๒ สิงหาคม ก็ถวายทั้งสองพระองค์ ถ้าใครจะเข้าไปถวายเองขอให้รวบรวมเงินของตนเอง หรือเพื่อนก็ตาม ๑ หมื่นบาทขึ้นไป ส่วนรายละเล็กละน้อย แต่บ่อยๆ ก็มาก ให้จัดผู้แทนเข้าทูลเกล้าถวาย

ข้อข้องใจ

ต่อไปก็เล่าข้อข้องใจถวายว่า เงินทั้งหมดนี้ ถวายตามอัธยาศัย แต่บังเอิญท่านนำไปเลี้ยงลูกปลาแล้วนำปลาไปปล่อยเพื่อให้เป็นอาหารของคน ผู้ถวายจะพลอยมีบาปไปด้วยหรือไม่

ท่านฟังแล้วท่านก็ยิ้ม แล้วทรงตรัสว่า ฉันคิดว่าฤาษีเป็นครูบาอาจารย์คน จะฉลาดหลักแหลม แหม.. ในที่สุดก็โง่ดักดานตามปกติ

ฟังแล้วชื่นใจ เพราะโง่จริงๆ เมื่อจะสอนศิษย์ครั้งไร ต้องขึ้นไปถามท่านทุกครั้งว่าจะสอนอย่างไรดี เมื่อท่านบอกมายังไงก็สอนตามนั้น ไม่อวดตัวเป็นนักปราชญ์เกินครูแนะนำ

ท่านตรัสว่า เมื่อยอมรับว่าโง่ ฉันจะบอกให้ฟังและจำให้ดีนะ

๑. การถวายโดยเสด็จพระราชกุศลทั้งสองพระองค์ ท่านเอาช่วยคนทั้งชาติ ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่ง เป็น **สังฆทาน** คำว่า **สังฆะ** แปลว่า **หมู่** คือคนมาก เมื่อคนมีกินมีใช้ เขาก็นำอาหารมาถวายพระ มีเงินมากพอควรก็เอาเงินมาถวายพระ จากผลที่เราช่วย อย่างนี้เป็น **สังฆทานใหญ่** คือช่วยคนทั้งประเทศและถวายพระทั้งประเทศ ทำให้มีบารมีเข้าถึงพระนิพพานเต็มง่ายเข้า

๒. เรื่องปล่อยปลาเลี้ยงปลา เป็น **มหากุศล** เพราะช่วยเลี้ยงให้เขาเติบโตขึ้นมาและปล่อยให้เป็นอิสรภาพ เมื่อปลาเป็นอิสรภาพเพราะการถูกปล่อย ปลาก็มีความสุข เราผู้มีส่วนในการปล่อยปลา เราก็จะมีอิสระจากอบายภูมิ คือไม่ลงนรก

ส่วนเรื่องปลาที่ถูกคนจับไปกินนั้น คนที่จับไม่ได้ขออนุญาตจากเรา เขาจับเอง เขาก็บาป ไปตามกรรมของเขา เราไม่พลอยบาป ปลาที่ถูกจับไปนั้นไม่ใช่ถูกจับทุกตัวที่ปล่อย

เมื่อสัตว์ตัวใดถูกกรรมเก่าบังคับก็ถูกจับไป แต่ปลาที่ปลอดภัยจากถูกจับมีมากกว่ามากมาย จงจำไว้ ว่าทำตามที่คิดนั้นดีแล้ว ไม่มีบาป จงเลิกโง่ต่อไป

เมื่อฟังท่านพูดจบก็ตื่นจากหลับพอดี เวลา ๑๐.๓๐ น.

๑๑ ส.ค. ๓๕

เวลา ๒๑.๐๐ น.

หลวงพ่อไปงานวันทำบุญ วันคล้ายวันเกิดหลวงพ่อสมเด็จพระพุทธ-โฆษาจารย์ วัดสามพระยา สนทนาปราศรัยด้วยน้ำใจไมตรี เป็นภาพที่ลูกหลานเห็นแล้วประทับใจมาก

สังโยชน์ ๑๐

สำหรับวันนี้ก็ขอซ้ำอารมณ์เก่า ก็ขอซ้อม**สังโยชน์ ๑๐** หนักไปไหม เพราะว่า **สังโยชน์ ๑๐** ก็ได้แก่

สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา

รู้เรื่องไหม สบาย ฟังแบบนี้สบาย คนพูดก็พูดไป คนนั่งก็นั่งหลับไป ใช่ไหม อันนี้เป็นภาษาบาลี นี่หมายความว่า **การปฏิบัติพระกรรมฐานพระพุทธเจ้ามีความประสงค์ให้บรรดาท่านพุทธบริษัทตัดสังโยชน์ ๑๐ ประการ** ถ้าตัดสังโยชน์ได้ทั้ง ๑๐ ประการก็เป็น **พระอรหันต์**

จะไปนั่งเขียน ๑๐ อย่าง แล้วตัดทีละนิดๆ ไม่ได้นะ คือ **ตัดที่ใจ** คือว่าสังโยชน์ ๑๐ ประการนี้มีตัวตัดตัวเดียว คือ **ตัดสักกายทิฏฐิ** เลยไม่ต้องรู้เรื่องกันเลย

นี่พูดกันตามแบบก่อน **สักกายทิฏฐิ** ท่านแปลว่า **ให้รู้สึกในอารมณ์ของเราว่า ร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายนี้ไม่มีในเรา** ตามศัพท์ท่านเรียกว่า **ขันธ์ ๕** นะ นั่นคือว่า **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** นี้มันไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ ไม่มีในเรา

ถ้าใช้ศัพท์แบบนี้ก็หัวหมุน เพราะอะไร ขันธ์ ๕ มีอะไร

บ้าง **รูป** ได้แก่ **สิ่งที่เห็นได้ด้วยตา** คือ หนัง เนื้อ กระดูก ใช่ไหม แล้วก็นอกจากนั้นก็เป็น **นามธรรม** คือ **เวทนา** ได้แก่ **การเสวยอารมณ์** ที่รู้จักหนาวรู้จักร้อน รู้จักหิวรู้จักกระหาย นั่งเมื่อยนั่งปวดอยู่นี่ อันนี้เวทนา **สัญญา** ได้แก่ **ความจำ** **สังขาร** ได้แก่ **อารมณ์ที่ปรุงแต่งใจ** ให้ดีบ้างชั่วบ้าง หรือไม่ดีไม่ชั่ว **วิญญาณ** ได้แก่ **ความรู้สึก** ที่เรียกกันว่า **ประสาท** ทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า **กาย** เรียกว่ากายสบายกว่านะ

ก็ขอรวมเรียกว่าร่างกายเรานี่เอง มันจะมีอะไรบ้างก็ช่างของมัน อันไหนจะเป็นรูป อันไหนจะเป็นนาม ไม่มีความสำคัญ ความสำคัญให้มีความเข้าใจง่ายๆ ว่าร่างกายที่มันทรงอยู่นี้ เนื้อแท้จริงๆ มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา และเราก็ไม่ใช่ร่างกาย ร่างกายไม่ใช่เรา เพราะว่า **ร่างกายเกิดขึ้นมาได้ด้วยอำนาจของตัณหาเป็นเครื่องผูกพัน ตัณหาคือความอยาก** ได้แก่การหลงผิด คิดว่าการทำชั่วเป็นความดี เอาง่ายๆ ก็ได้แก่

การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตมันเป็นของไม่ดี เราคิดว่าดี ใช่ไหม เอาง่ายๆ นะ และก็

การลักการขโมย คดโกงเขา ความจริงเป็นของไม่ดี เราคิดว่าดี

การยื้อแย่งความรักของคนอื่น มันเป็นของไม่ดี เรา

คิดว่าดี

การพูดโกหกมดเท็จเป็นของไม่ดี เราไม่ชอบ แต่กระทำเพื่อคนอื่นเราคิดว่าดี

การดื่มสุราเมรัยเป็นของไม่ดี เราคิดว่าดี

ง่ายดีไหม ฟังง่ายนะ ฟังง่ายเพราะตัวนี้มันเป็นตัวใหญ่ ที่พูดอย่างนี้ก็เพราะว่าเพื่อความประสงค์ในมรรคต้นหรือผลต้น นั่นก็คือ **พระโสดาบัน**

ทีนี้คำว่า **ตัณหา** ที่พูดเมื่อกี้นี้เพราะ**ความอยาก** อยากจะฆ่าเขา อยากจะตีเขา อยากจะขโมยเขา อยากจะแย่งคนรักของเขา อยากจะโกหก อยากจะดื่มสุราเมรัย อารมณ์อยากประเภทนี้เป็นปัจจัยให้เราเกิด คือว่า **เราเป็นทาสของตัณหา** ตัณหามีอำนาจบังคับจิตให้มีความอยากในทางที่ผิด มันจึงเกิด นี่ว่ากันง่าย ๆ ถ้าว่าในหลักปัจจยาการ เดี๋ยวก็หลับ หลับแล้วก็ฝัน ฝันเดี๋ยวก็ยุ่ง

ในเมื่อเราจิตเราหลงผิดคิดว่าความชั่วเป็นความดี **กรรมที่เป็นอกุศล** จึงบันดาลให้เราต้องมาเกิด คือเกิดเป็นคนมันก็บุญตัวเต็มทีแล้วนะ เกิดเป็นคนเราเห็นว่าเป็นทุกข์ ถ้าเราเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน คงจะมีความสุขกว่านี้ เพราะว่าไม่ต้องเสียภาษีอากรหรือไง? ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง นี่ถ้าเกิดเป็นอสุรกายมันก็หนักไปกว่านี้ อสุรกาย ต้องกินของบูดของ

เน่า ต้องคอยหลบมนุษย์ ที่เขาว่าผีหลอกนั่นไม่จริง อสุรกายนี่เขาเรียกว่าผี **อสุรกาย** แปลว่า **เป็นผู้มีกายไม่กล้า** คือไม่อยากจะพบใคร ไม่อยากต้องการให้ใครเห็น แต่มีทุกข์เพราะว่าความหิวกระหายเป็นสำคัญ แต่ยังกินของบูดของเน่าได้ ถ้าถอยหลังไปเป็นเปรตเลยไม่ต้องกินอะไรเลย มีแต่ทุกขเวทนาอย่างเดียว มีไฟเผาตัว มีเครื่องสรรพาวุธสับฟัน ถ้าถอยหลังไปถึงนรกก็จะไปกันใหญ่

นี่อำนาจของตัณหาเป็นปัจจัยให้เราเกิดเป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน แล้วก็มาเป็นมนุษย์เพราะเศษกรรมเหลือน้อย ในเมื่อเราเป็นมนุษย์เพราะอาศัยเศษกรรมชั่วเป็นปัจจัยให้เรามีความทุกข์ ความทุกข์จะเกิดด้วยเรื่องอะไรก็ตามทุกอย่าง นี่ขอให้ทราบว่าเป็นผลมาจากกรรมชั่วของอดีต เมื่อกรรมชั่วในอดีตติดมาแล้วมาสมัยชาตินี้เราก็มี **อวิชชา** เข้ามาบังหน้า คือ **ความรู้ไม่จริง** นี่เราหลงผิดอีกก็สร้างความชั่วต่อ เลยไม่ต้องไปไหนกันล่ะ ตายไปแล้วก็วนไปตั้งต้นนรกใหม่ ดีไหม..? ดี ตอนหนุ่มก็เอาเรื่อย บอกว่าไม่ดีได้ยังไง

อันนี้จัดว่าเป็นอำนาจของ **ตัณหา** คือร่างกายเราถือไว้ทำไม พระพุทธเจ้าจึงทรงเห็นว่าร่างกายนี้ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เราก็ต้องมาคิดกันว่าเวลาที่เราตายไปแล้วเราไปเกิดเป็นสัตว์นรก

เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน เป็นคนใหม่ และร่างกายนี้เอาไปด้วยหรือเปล่า เราเกิดเอาร่างกายเก่ามาหรือเปล่า? ทำไมไม่แบกมาด้วย พ่อเขาสร้างเกือบ ตาย ฮึ! พ่อเลี้ยงลูกมาแต่ละคน ไอ้ลูกระยำเกิดที่ไหนก็ไม่ เอาไปด้วย ต้องสร้างกันใหม่เรื่อย ใช่ไหม

นี่เป็นอันว่าเราจะเห็นได้ว่าร่างกายนี้เวลาที่เราตาย สภาพของเราไปสู่ภพอื่น แต่ทว่ากายเนื้อนี้ไม่ได้ไปด้วย ใช่ไหม มันก็มีสภาพเป็นเรือนร่างที่อาศัยชั่วคราว ถ้าพูดโดยสรุปมันก็ยากนิด ตามนัยมหาสติปัฏฐานสูตร คือว่ามหาสติปัฏฐานสูตรทุกข้อ ใครทำข้อใดข้อหนึ่งก็เป็นอรหันต์ทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องทำทุกข้อนะ และทุกข้อท่านจะลงท้ายว่า

ในที่สุดเธอทั้งหลาย จงอย่าสนใจในกายของตัวเอง ในร่างกายของตัวเอง และก็จงอย่าสนใจกายภายนอกคือกายของคนอื่น และก็จงอย่าสนใจในวัตถุธาตุใดๆ ทั้งหมด สิ่งทั้ง ๓ ประการนี้ เราไม่ยึดถือว่าเป็นเราเป็นของเรา เราไม่ยึดถือว่าสิ่งทั้งหลายนั้นทั้งหมดเป็นสมบัติของเรา ถ้าจิตของบุคคลทั้งหมดมีอารมณ์คิดอย่างนี้ ท่านผู้นั้นเป็นพระอรหันต์

นี่เป็นอันว่าสังโยชน์ทั้ง ๑๐ ประการนี้ตัดจุดเดียว ถ้าพูดแบบนี้ก็เห็นท่าจะไม่ไหว ที่ไม่ไหว ไหวหรือไม่ไหว? ที่พูดให้ฟังเพราะความมุ่งหมายมีจุดเดียวเท่านี้ แต่ทว่าเราจะ

ปฏิบัติกันแค่จุดเดียวเพียงแค่นี้มันก็หนัก บางท่านจะคิดว่าชาตินี้ทั้งชาติหรือว่าอีกหลายชาติเราก็ไม่มีโอกาสจะได้ เพราะอยู่ๆ เอาเด็กอายุ ๙ ปี ๑๐ ปีมาแบกช้าง ไหวไหม ก็ไม่ไหวนะ

ทีนี้ถ้าหากว่าเราจะคิดล้มช้าง อีกอักเราก็จับช้างอุ้มมันก็ไม่สำเร็จ มันก็ต้องหาทางริดรอนช้างทีละน้อยๆ เมื่อช้างเผลอก็ตัดขาหน้าเสียบ้าง หักมันซะขาเสียก่อน ช้างเดินเขยกไป เผลออีกทีตัดอีกขาหนึ่ง เหลือ ๒ ขา ช้างตะกายไม่ไหวแต่ก็ยังมีแรงถีบ เมื่อช้างเผลอก็ตัดอีกขาเหลืออีกขาเดียว เมื่อเหลือขาเดียวนี่ถ้าเราตัดไม่ได้ ทำยังไงช้างก็ต้องตาย

นี่การปฏิบัติเพื่อมรรคผลนี่เหมือนกัน ช้างมี ๔ ขาฉันใดมรรคผลที่เราจะพึงปฏิบัติได้ก็มี ๔ อันดับเหมือนกัน อันดับแรกก็คือ

พระโสดาบัน อันดับสอง **สกิทาคามี** อันดับสาม **พระอนาคามี**

ถ้าทำถึงนี่ก็เหมือนกับตัดขาช้างได้ ๓ ขา ที่ว่าตัด ๓ ขาอีกขาหนึ่งเราไม่ตัดก็ได้ ยังไง ๆ ช้างก็ตาย ก็หมายความว่าถ้าได้พระอนาคามีแล้ว เราตายจากความเป็นคนเรื่องอบายภูมินี่เราไม่ไป หรือมนุษย์เราก็ไม่เกิดไปเกิดเป็นเทวดาหรือพรหม ก็บำเพ็ญในที่นั้นเป็นอรหันต์ไปนิพพานเลย

ทีนี้เราก็มาย้อนถอยหลังว่าทำไมเรานะจะเป็นพระอริยเจ้า

ได้ แต่ความจริงเราก็พูดกันอยู่ซ้ำ ๆ อยู่เรื่อย ๆ พูดไปพูดมาในพระไตรปิฎกทั้งหมดพระพุทธเจ้าท่านมาลง **ขันธ์ ๔ อย่างเดียว** คือ **สักกายทิฏฐิ** ทีนี้การแนะนำบรรดาท่านพุทธบริษัทในการปฏิบัติก็เช่นเดียวกัน โดยจะพูดกันถึงไหนก็พูดกันไป ถ้าเราไม่สามารถจะตัดสังโยชน์ได้การบำเพ็ญการปฏิบัติหรือการปฏิบัติเพื่อทำลายกิเลสไม่มีผลสมความตั้งใจ

ฉะนั้นอันดับแรกขอบรรดาท่านพุทธบริษัท ที่เราปฏิบัติกันจุดหมายปลายทางของทุกท่านหวังความเป็นพระอรหันต์ และก็จงอย่าประณามตัวเองว่าเราไม่มีความสามารถ ถ้าพวกท่านไม่มีความสามารถที่จะเป็นพระอรหันต์ได้ พวกท่านก็ไม่มีวิริยะความเพียรถึงขนาดนี้ และก็ไม่มีขันติความอดทนที่มานั่งเมื่อยนั่งปวดกันอยู่เวลานี้ และก็ต้องไม่มีปัญญาคือความรู้สึกคิดว่าการปฏิบัติธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของดี และก็ต้องไม่มีสัจจะคือความจริงใจ ที่คิดว่าเราจะมาปฏิบัติพระกรรมฐาน ทั้ง ๆ ที่การมาก็มาด้วยความลำบาก มานั่งอยู่ก็นั่งด้วยแสนลำบากและก็มีความเหนื่อย มีความยาก ทั้งปวดทั้งเมื่อยเบียดเสียดกัน ดีไม่ดีบางท่านปวดอุจจาระปัสสาวะก็ลุกยาก ครั้นจะไปก็กลัวที่จะหาย ไม่ไปก็กลัวจะไหลออกมา เอ๊ะ! ยังไงดีหว่า...จะทนอยู่ดีหรือจะไปดีหว่า...*(หัวเราะ)* ไอ้นี่เป็นเรื่องของความจริงไม่

ใช่พูดให้สนุกนะ

นี่เป็นอันว่า **บารมี ๑๐ ประการ** ของบรรดาท่านพุทธบริษัท ถ้าไม่ครบถ้วนท่านมาไม่ได้เลย บารมี ๑๐ นี่เราทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างการให้ทานบารมีก็ต้องครบ จะไม่ขออธิบายเพราะว่าเวลามันก็จะมากเกินไป

ก็เป็นอันว่าขอท่านทั้งหลายมีความเข้าใจว่า บารมี ๑๐ ประการที่องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงตรัสว่า **คนจะเข้าพระนิพพานได้นั้น ต้องมีบารมี ๑๐ เป็นปรมัตถบารมีแล้วก็ครบถ้วน** เราก็มานั่งดูตัวเราว่ากำลังใจของเรามันเต็มไหม **บารมีนี่แปลว่าเต็ม** เต็มด้วยกำลังใจ กำลังใจในด้านไหน ในด้านของ **กุศล**คือ**ความดี** **กุศล**นี่เขาแปลว่า **ฉลาด** ทำไมถึงเรียกฉลาด เรามานั่งอยู่นี่พระหลอกว่าท่านฉลาดหรือไง ที่ว่าฉลาดเพราะอะไร เพราะว่าไม่ประมาทในชีวิตคิดว่าเราต้องตายแน่ ถ้าเราตายตายด้วยความไม่ฉลาด เราก็ไปอบายภูมิ ไปตั้งต้นที่นรกมาเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน มาเป็นคน แต่ว่าเรื่องของการที่จะมาเป็นคนได้นี่ เราก็ต้องเคยมีความดีมาในกาลก่อน

ความเป็นมนุษย์นี่ท่านจะมานั่งเป็นคนมีอาการ ๓๒ ได้เพราะเคยมีศีล ๕ บริสุทธิ์ แล้วเราก็เคยมีกรรมบถ ๑๐ บริสุทธิ์อย่างใดอย่างหนึ่ง อย่างนี้ท่านทั้งหลายจึงมาเกิดเป็น

มนุษย์มีร่างกายครบอาการ ๓๒ ครบถ้วน

ประการที่สอง ท่านจะมีทรัพย์สินมีเสื้อมีผ้านุ่ง และมีอาหารมีเงินทองบ้าง มากหรือน้อยก็ตาม ก็เพราะอาศัยการบริจาคทานการกุศลมาแล้วในชาติก่อน

ประการที่สาม ท่านจะมีปัญญา คือมีบารมีเข้ม บารมีของพวกท่านนี่ขอได้โปรดทราบ ว่าทุกท่านที่ตั้งใจมาปฏิบัติด้วยความจริงใจ ไม่ใช่มาดูเล่นโก้ๆ ถ้ามีกำลังจริงใจของท่านแบบนี้ ท่านจะไปวัดสมาธิของท่าน ว่าท่านมีสมาธิไม่ดี ทำวันนี้ก็ไม่ดีทำวันโน้นก็ไม่ค่อยจะดี ดีไม่เท่าเขา อันนี้เป็นเรื่องของสมาธิมันวัดกันไม่ได้ มันขึ้นอยู่กับกำลังกาย ถ้ากายดีมันก็ดี ถ้ากายไม่ดีมันก็ไม่ดี มาดูกำลังใจกันว่าที่ตั้งใจมาปฏิบัติความดีอย่างนี้ ก็เพราะอาศัยบารมีของท่านมีความเข้มข้น

ความเข้มข้นของบารมีก็ต้องจัดเป็นชั้น **บารมีต้น อุปบารมี** และ **ปรมัตถบารมี** เราจะคิดว่าเรามีบารมีขั้นไหนก็ดูกำลังใจของเราเป็นสำคัญ ว่าคนมีบารมีต้นคือกำลังใจที่จะทำความดี บุคคลประเภทนี้ชวนเข้าวัด เดือนหนึ่งมี ๔ วันพระยังไปไม่ครบเลย ดีไม่ดีวันพระนี้ปวดท้องขี้ไม่ไปเสียแล้ว วันพระโน้นหลานมันร้องไปวัดไม่ได้แล้ว อย่างป้าหวงเป็นต้น ถามว่าป้าหวงไม่ไปทำบุญหรือ ฮือ...ลูกยังเล็กเจ้าค่ะ

ต่อมาลูกมีลูกมีผัวมีเมียมีหลาน ถามว่าป้าหวงไม่ไปวัดหรือ? หลานยังไม่โตเจ้าค่ะ พอดีตายไปทำบุญไม่ได้ ไปบ้างก็ผลุบๆ โผล่ๆ เขาเรียก **ศรัทธาหัวเต่า ผลุบเข้าผลุบออก** อย่างนี้เขาเรียก **บารมีต้น** นะ

ทีนี้ต่อมาเป็น **อุปบารมี** บารมีขั้นกลาง บารมีขั้นกลางนี่เวลาจะไปวัดไปวา พอใจในศีลพอใจในทาน พอใจในการสดับพระธรรมเทศนา ความมั่นคงในกามาวจรสมบูรณ์แบบ หมายความว่าถ้าทำบุญพอใจขั้นกามาวจร คือการให้ทานถวายทานไปเกิดเป็นเทวดา การรักษาศีล ตามปกติไปเกิดเป็นเทวดา การสดับพระธรรมเทศนาพอใจในธรรมะไปเกิดเป็นเทวดา อารมณ์อย่างนี้มีความพอใจ แต่ว่ามีบุคคลใดเขาชวนไปเจริญสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ไม่ว่าง อุปบารมีนี่มีกำลังใหญ่จริงๆ ขั้นกามาวจรสวรรค์แต่ว่าบางทีเผลอๆ ก็ย่องไปเป็นพรหมนิดๆ หน่อยๆ ใช่ไหม คือว่ากำลังใจใกล้จะตายอาจจะรวบรวมกำลังใจถึงปฐมฌานก็ไปเป็นพรหมได้ พรหมเล็ก ปฐมฌานนี่อย่างหยาบเป็นพรหมชั้นที่ ๑ อย่างกลางเป็นพรหมชั้นที่ ๒ อย่างละเอียดเป็นพรหมชั้นที่ ๓ ก็จัดว่าเป็นพรหมประเภทกระจ้อยร่อย นี่บางท่านไปได้นะ อันนี้เป็น **อุปบารมี**

สำหรับขั้น **ปรมัตถบารมี** การบริจาคทานมีจิตเต็มเปี่ยม

พร้อมสมบูรณ์ที่จะทำ จิตพอใจในการทรงศีลเป็นปกติ ถึงแม้จะบกพร่องบ้าง แต่กำลังใจพอใจที่จะให้ศีลบริสุทธิ์ สำหรับการเจริญสมถภาวนาก็มีความพอใจ จะได้มากจะได้น้อยไม่สำคัญ ฉันอยากจะได้อย่างเขา กำลังใจมุ่งมั่นอยู่อย่างนี้ท่านเรียกว่า **ปรมัตถบารมี**

ฉะนั้นอารมณ์ของคนที่ก้าวเข้าสู่ปรมัตถบารมี ถ้าเราไม่ใช่พระโพธิสัตว์ ถ้าพระโพธิสัตว์ขั้นปรมัตถบารมีนี่ต้องปฏิบัติให้เต็มชาติละอย่าง ๑๐ ชาติจึงครบใช่ไหม อย่างใน **ทศชาติ** ๑๐ ชาติจึงครบจึงจะเป็นพระพุทธเจ้าได้ สำหรับบรรดาท่านผู้ปฏิบัติเป็นสาวก ถ้าในชาติใดอารมณ์เข้าถึงปรมัตถบารมี ชาตินั้นมีสิทธิ์ได้เป็นพระอรหันต์ได้ทันที ถ้าไม่เผลอ หรือไง? ถ้าไม่เผลอ แต่ว่าอารมณ์ที่เป็นปรมัตถบารมีนี่นรกเขารังเกียจ พระยายมท่านรังเกียจ ไม่อยากให้เข้าไปใกล้หรอก รำคาญ ถ้าเข้าไปแกก็ไล่ส่ง นี่กำลังใจจริงนะ ถ้ามัดบ้างปล่อยบ้างไม่รู้นะ ต้องมัดกันจริงๆ ถ้าว่ามัดกันจริงๆ หมายความว่า เอ๋...เราศีลไม่บริสุทธิ์ทุกวันนั่นเป็นของจริง แต่ว่ากำลังใจเราพร้อมที่จะให้มันบริสุทธิ์ใช่ไหมว่าคอยระมัดระวังจะไม่บกพร่องในศีลเป็นสำคัญ นี่ถือว่าเป็นข้อต้น

ทีนี้บรรดาท่านพุทธศาสนิกชนที่มากันด้วยความจริงใจ ที่พูดนี่ไม่แน่ใจ ใครจะมาด้วยความจริงใจหรือมาดูเขาปฏิบัติ

กันยังไง อาจจะมีบ้างก็ได้ นี่พูดกันถึงว่าที่มาด้วยความจริงใจ จะมาที่นี่หรือไปปฏิบัติที่อื่น ถ้าจิตใจรักในสมถะวิปัสสนาด้วยความจริงใจ ถือว่าทุกท่านมีจิตใจเข้าถึงปรมัตถบารมี ไม่ใช่เฉพาะแต่ที่นี่นะ ที่ไหนๆ เขาก็เอาคำสอนของพระพุทธเจ้ามาสอนกันทั้งนั้น ที่นี่สอนก็ไม่ใช่ความรู้ของอาตมา เป็นความรู้ของพระพุทธเจ้า

ถ้ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท รักอันดับนี้จริงๆ จงทราบว่าท่านทั้งหลายขึ้นชื่อว่ามีใจเข้าถึง **ปรมัตถบารมี** ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าการปฏิบัติสมถภาวนาจะได้มากได้น้อยก็ตาม ถือว่าเป็นปรมัตถบารมี **ปรมัตถ์** นี่เขาแปลว่า **อย่างยิ่ง** คือมีกำลังใจเต็มในส่วนที่จะแสวงหาความดีอันดับสูงสุดนั่นเอง หรือว่าสุดของกำลังจิตใจ ก็ได้แก่การที่จะเป็นพระอริยเจ้า

ฉะนั้นวันนี้เป็นวันสุดท้าย ก็ขอท่านทั้งหลายที่มีการตั้งใจในการเจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐาน จงทราบว่ากำลังของพวกท่านหรือว่าบารมีของพวกท่านทั้งหมดนี่ ที่ตั้งใจจริง เป็นผู้ มีอารมณ์เข้าถึงปรมัตถบารมีแล้ว นี่พูดถึงตอนนี้นะ ความ จริงรู้มานานแล้ว คนพูดรู้มานาน ท่านปิดไม่ได้หรอก ไม่มีทาง ใจน่ะมันเป็นนามธรรม ถ้าอยากจะรู้เมื่อไรเห็นเมื่อนั้นแหละ นอนอยู่ข้างบนยังเห็นข้างล่างนี่ เห็นแต่ใจนะ ตัวไม่

เห็นหรอก ตัวเห็นยากใจเห็นง่าย เพราะอะไร ลงมาก็จำหน้าไม่ได้ ขาวบ้าง ดำบ้าง ต่ำบ้าง สูงบ้าง มองยาก ถ้ามองใจนี่มองง่าย เพราะใจเขาใช้นามธรรมคืออารมณ์ของจิต ที่เขาเรียกกันว่า **เจโตปริยญาณ** ใช่ไหม เจโตปริยญาณนี่เขาแปลว่ารู้อารมณ์จิตของตนเอง และก็รู้อารมณ์จิตของคนอื่นในเมื่อเจโตปริยญาณมันเป็นนามธรรม เมื่อจิตใจของพวกท่านเป็นนามธรรม มันจะหนีพ้นรึ ไม่มีทางหรอก ครึ่งวินาทีจะรู้หมดทั้งหมดนี่ที่นั่งกันทั้งหมดนี่ไม่ใช้เวลาถึงหนึ่งวินาทีครึ่งวินาทีหรืออาจจะไม่ถึงครึ่งก็รู้ รู้หรือเปล่า รู้ๆๆ รู้ไม่รู้ก็ว่ากันส่ง ใครจะรู้ใจเรา ใช่ไหม

วันนี้อาจจะพูดยาวไปนิด ก็ขออนุญาตสักหน่อย เพราะว่าวันนี้เป็นวันสำคัญ เพราะเราทำมากัน ๒-๓ วันแล้ว มันก็เมื่อยมันก็ปวด จะได้วัดอารมณ์ใจของตนได้ ในเมื่อจิตของทุกคนเข้าถึงปรมัตถบารมี ส่วนใหญ่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทมักจะถาม ว่าวันนี้สมาธิไม่ดีจิตมันฟุ้งซ่าน วันนี้ทำได้น้อยไปไม่ไหว ความจริงเขาไม่วัดกันตรงนี้ เรื่องของฌานนี่วัดกันไม่ได้ เขาวัดกันตรงกำลังใจปลด การจะเป็นพระอริยเจ้านี้จะวัดฌานไม่ได้ ดูแต่ **พระอัสสชิ** เป็นพระอรหันต์รุ่นแรก เมื่อเวลาที่ทุกขเวทนาเข้ามาครอบงำจัดท่านก็ร้องอ่อยๆๆ ทนไม่ไหวแล้วบอก เธอทั้งหลายทูลองค์สมเด็จพระ

จอมไตรให้มาโปรดพระอัสสชิด้วยเถิด นี่เห็นไหม เอาฌานเข้าไปวัดไม่ได้ ร่างกายมันไม่ดี ฌานมันก็ไม่ดี แต่ว่ากำลังใจภายในอีกส่วนหนึ่งที่มีความรู้สึก เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมา พระอัสสชิก็กราบทูลว่า

"ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า ความดีของข้าพระพุทธเจ้าที่ได้มาแล้วคงจะเสื่อมไปเสียแล้ว"

พระอรหันต์เสื่อม? *(หัวเราะ)* นั่นอย่าลืมนะว่าท่านเข้ามาได้ไม่กี่วันท่านก็สำเร็จอรหันต์ ท่านไม่ได้ศึกษามากอย่างพวกเรา พวกเราศึกษามากกว่าท่าน คือในด้านรับฟังและในการได้อ่าน เมื่อท่านเป็นอรหันต์แล้ว ท่านก็มีความเข้าใจในการบรรลุมรรคผล สมเด็จพระทศพลจึงทรงส่งไปสอนประกาศพระศาสนาทันที เพราะการประกาศพระศาสนานี่ก็มีกฎอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. **สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง** แนะนำให้คนทั้งหมดละจากความชั่ว

๒. **กุสะลัสสูปะสัมปะทา** แนะนำให้สร้างแต่ความดี

๓. **สะจิตตะปริโยทะปะนัง** ทำใจให้ผ่องใส

นี่กฎแห่งการประกาศพระศาสนาพระพุทธเจ้าวางไว้ ๓ อย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านที่เป็นอรหันต์ย่อมมีความเข้าใจ

เพราะว่าท่านได้แล้ว ปัญหาเหล่านี้หมดความสงสัย ท่านอธิบายได้แต่ว่าเรื่องทุกขเวทนาเรื่องของฌานสมาบัติ และทุกขเวทนาที่ครอบงำไม่ครอบงำอย่างนี้อาศัยการศึกษารอบ ๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ได้สอนรอบในด้านปริยัติ ฉะนั้นท่านเก่งในด้านปฏิบัติ คืออาจจะมีความคิดว่าในเมื่อทุกขเวทนามันครอบงำขนาดนี้ และความดีคือความเป็นอรหันต์อาจจะเสื่อมไปก็ได้ ฉะนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรจึงได้มีพระพุทธฎีกาตรัสถามพระอัสสชิ ว่า

"อัสสชิ เธอเห็นว่ารูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ที่เราเรียกว่าร่างกาย นี่มันเป็นเธอหรือ?"

พระอัสสชิก็ตอบว่า **"ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าข้า"**

"หรือว่าเธอเป็นร่างกาย?"

ท่านก็บอก **"ไม่ใช่พระพุทธเจ้าข้า"**

"เธอมีในร่างกาย ร่างกายมีในเธอหรือ?"

พระอัสสชิก็ตอบ **"ไม่ใช่พระพุทธเจ้าข้า"**

คือท่านมีความรู้สึกว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา อารมณ์อันนี้พระอรหันต์ทรงเป็นปกติ มีความรู้สึกว่าร่างกายมันเป็นแต่เพียงธาตุ ๔ คือ ธาตุน้ำ ธาตุดิน ธาตุลม ธาตุไฟ มีอากาศธาตุและวิญญาณธาตุเข้ามาผสม นอกจากนั้นก็มีจิตคือ **อทิส-**

สมานกาย เข้ามาสิงอยู่ภายใน ไอ้คำว่าเราก็คืออทิสสมานกาย หรือที่เราเรียกกันว่า **จิต**

นี่ที่กายมันพัง กายมันแก่ มันก็เรื่องของกาย การที่ท่านกล่าวว่า **คนเรามักจะมีความรู้สึกว่าแก่บนแก่ล่าง แต่กลางไม่แก่** ใช่ไหม คำว่า **กลางไม่แก่** หมายความว่า **ร่างกายมันทรุดมันโทรมไป แต่กำลังใจมันไม่โทรม มันมีความรู้สึกทรงตัว**

นี่จะเห็นได้ว่ากายแก่แต่ใจไม่แก่ ก็แสดงว่ากายกับใจนี่มันคนละส่วน เป็นความรู้สึกนะ ในเมื่อพระอัสสชิตอบอย่างนั้น องค์สมเด็จพระทรงธรรม์ก็ทรงตรัสว่า

"ถ้าอย่างนั้นความดีของเธอไม่เสื่อม"

เมื่อหมดเวลาก็ปรากฏ *(ไม่ใช่หมดเวลาพูดนะ เวลามันหมด แต่มันพูดไม่หมดวันนี้)* เมื่อหมดวาระของขันธ์ ๕ ที่จะทรงตัวได้ก็ปรากฏว่าพระอัสสชิก็นิพพาน แทนที่จะไปเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ท่านก็ไม่เป็นอย่างนั้น ท่านก็ไปนิพพานทันที

นี่การวัดกำลังจิตของบรรดาท่านพุทธบริษัท จะต้องวัดกันด้วยอารมณ์ ไม่ใช่วัดกันด้วยสมาธิ ที่พูดอย่างนี้ก็เพราะอะไร เพราะมาทุกเที่ยวก็มีทุกท่านมารายงานทุกเที่ยวว่าสมาธิมันไม่ดี บางวันก็ดีบ้าง บางวันก็ไม่ดีบ้าง บางทีก็ตัว

โยกไปโคลงมา บางทีก็อยากจะหงายหลัง เดี๋ยวก็อยากจะคว่ำหน้า เดี๋ยวก็มีอาการซู่ซ่า บางทีก็มีน้ำตาไหล บางวันใจสบาย บางวันใจทรงไม่อยู่ ไอ้นี่เขาไม่นับ เขาไปนับกันอารมณ์ปลด คือถือที่มีความสำคัญก็คือมีอารมณ์ปลด นี่อารมณ์ปลดที่บรรดาท่านพุทธบริษัทจะปลดกันตรงไหนนี่

อันดับแรกก็สังโยชน์ ๓ คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส

สักกายทิฏฐิ เห็นว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา แต่ว่าไม่คิดถึงขนาดนั้นนะ พระโสดาบันนี่คิดแค่ตาย พระโสดาบันกับพระสกิทาคามีน่ะ มีความรู้สึกอยู่อย่างหนักแน่นก็คือคิดว่าร่างกายนี้ต้องตายแน่ ฉะนั้นท่านจึงกล่าวว่าเป็นผู้มีปัญญาเล็กน้อย

แล้วก็ประการที่สอง **วิจิกิจฉา** ในเมื่อจิตมีอารมณ์คิดว่าเราจะตาย ก็ใช้ปัญญาพิจารณาคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสอนขั้นต้นก็คือศีล ๕ ว่า ที่พระพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า ศีล ๕ เป็นของดีนี่ดีจริงไหม ก็ใช้ปัญญาพิจารณา ท่านบอกว่า **จงรักกันเถิด จงอย่าเป็นศัตรูกัน** การเป็นศัตรูกันฆ่าฟัน ทุบตี ทำลายล้างซึ่งกันและกัน มันเป็นปัจจัยของความทุกข์ และเราจะไม่มีความสุขใจ จะอยู่ที่ไหนก็ตาม ถ้าเรามีศัตรู เราก็หลับไม่เป็น

สุข ตื่นไม่เป็นสุข นั่งไม่เป็นสุข นอนไม่เป็นสุข ใช่ไหม เพราะเกรงว่าศัตรูจะมาทำร้าย ถ้าเรามีความรักกัน มันเป็นปัจจัยแห่งความสุข แล้วก็ละความเป็นศัตรูกันเสีย

ทีนี้การลักการขโมย ยื้อแย่งทรัพย์ของชาวบ้านก็ดี แย่งคนรักเขาก็ดี พูดโกหกมดเท็จก็ดี ดื่มสุราเมรัยก็ดี ทั้งหมดนี้มันเป็นปัจจัยของความทุกข์ เราไปขโมยของเขา เขาก็เกลียดเรา ดีไม่ดีเจ้าหน้าที่ก็มาจับเข้าคุกเข้าตะราง หรือมิฉะนั้นเจ้าของเขามีโมโหจัดขึ้นมา เขาก็ฆ่าเราตาย ทุบตีรันฟันแทงเราเจ็บ เราก็เป็นทุกข์ ถ้าเราไปแย่งคนรักของเขา เจ้าของเขาเป็นศัตรูกับเรา เราก็มีความลำบาก หากเราพูดโกหกมดเท็จถ้าเขาจับได้ ก็ไม่มีใครเขาคบหาสมาคม เราขาดเพื่อนเราก็ไม่มีความสุข ถ้าเราดื่มสุราเมรัย เงินทองก็เสียโดยไร้ประโยชน์ ดีไม่ดีก็เข้าคุกเข้าตะราง และทำลายบั่นทอนชีวิตสติปัญญาก็เสื่อมทราม ร่างกายก็ทรุดโทรม

ทั้งหมดนี้เป็นของไม่ดี อาศัยที่ปัญญาพิจารณาคำสอนขององค์สมเด็จพระชินสีห์ในขั้นต้น เห็นว่าองค์สมเด็จพระทศพลตรัสถูกต้อง ฉะนั้นเพื่อความสุขของเรา เราจะรักษาศีล ๕ ประการให้ครบถ้วน และก็ตั้งใจรักษาศีล ๕ ประการครบถ้วน คือว่าทั้งนี้ขออย่าลืมสมถภาวนา คืออานาปานุสสติกรรมฐาน การทรงอารมณ์จิตให้เป็นสมาธิ จำจะต้องทำ

ถ้าไม่ทำการคิดอย่างนี้มันคิดได้ไม่ทรงตัวเดี๋ยวมันก็เลิก การทรงสมาธิจิตดีเท่าไรปัญญาก็เกิดมากเท่านั้น

นี่เป็นอันว่าถ้าปฏิบัติในเหตุ ๓ ประการนี้ได้ ก็แปลว่าท่านตัดสังโยชน์ ๓ ประการเบื้องต้นได้เป็น **พระโสดาบัน** ถ้าพูดกันอย่างนี้ฟังก็ยังยาก มันยังยากอยู่ ถ้าจะพูดให้ฟังง่ายไปกว่านี้ก็คนที่เขาเป็นพระโสดาบันกับสกิทาคามี อารมณ์ความรู้สึกจริงๆ มันเป็นยังไง นี่เราก็พูดกันทุกเที่ยวเพื่อความเข้าใจ ที่ได้แล้วก็แล้วกันไป ได้แล้วก็ก้าวต่อไป ที่ยังไม่ได้จะได้ก้าวเข้ามาถึงจะได้รู้ความรู้สึก ความรู้สึกจริงๆ ที่ทรงอารมณ์ใจของพระโสดาบันก็คือ

๑. มีความรู้สึกว่าเราจะต้องตาย ถ้าตายคราวนี้เราจะไม่ยอมไปอบายภูมิเด็ดขาด ขึ้นชื่อว่าอบายภูมิ ๔ ประการ คือ เป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน ต้องไม่มีสำหรับเราต่อไปอีก ทางที่เราจะไปมีทางเดียวคือพระนิพพาน เราจะไปถึงหรือไม่ถึง เราจะมุ่งจิตจับเฉพาะพระนิพพาน นี่เป็นอารมณ์ของพระโสดาบันนะ

ทีนี้ส่วนที่ปฏิบัติที่มีกำลังจิตที่ทรงไว้จริงๆ นั่นก็คือ

มีความเคารพในพระพุทธเจ้า

มีความเคารพในพระธรรม

มีความเคารพในพระสงฆ์

มีศีล ๕ บริสุทธิ์

นี่เนื้อแท้ที่อารมณ์ของพระโสดาบันน่ะมีเท่านี้ อย่างนั้นก็ต้องมองดูเบื้องต่ำซิ พูดจุดสูงท่านจะพอเห็นจุดต่ำ ท่านจะคิดว่าทำไมพระอริยเจ้าจึงเป็นอย่างนั้น เบื้องต่ำที่เราจะมองลงไปก็คือ พระโสดาบันยังมีความรักในระหว่างเพศ ยังมีการแต่งงานมีสามีภรรยา มีกันตามปกติ แต่ว่าความรู้สึกระหว่างเพศ ความพอใจในระหว่างเพศมันอยู่ในขอบเขตของศีล เรามีสามีภรรยาจริงแต่เราไม่นอกใจสามีภรรยา

ประการที่สอง พระโสดาบันยังมีความต้องการในความร่ำรวย ไม่ใช่ว่าเป็นพระโสดาบันแล้วจะปลดได้ทุกอย่าง ในเมื่อต้องการในความร่ำรวย แต่ความร่ำรวยของท่านได้มาด้วย **สัมมาอาชีวะ** ไม่คดไม่โกงใคร ไม่เบียดเบียนใคร รับราชการก็ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต จะทำมาค้าขายก็ค้าขายด้วยซื่อสัตย์สุจริต ทำทุกสิ่งทุกอย่างได้มาด้วยความบริสุทธิ์ มันจะรวยเท่าไรก็ตามเขาไม่ถือว่าเป็นความโลภ เพราะเป็น**สัมมาอาชีวะ**

พระโสดาบันยังมีความโกรธ ความโกรธมีได้ เขาด่าเป็นเหมือนกัน ด่าเขาได้แต่ตีเขาให้ตายไม่ได้ เพราะเกรงว่าศีลจะขาด พระโสดาบันยังมีความหลง ที่ว่ามีความหลงก็เพราะว่ายังถือความรักในระหว่างเพศเป็นของดี ความร่ำ

กาย ถ้าเราไปหาหมอก็ถือว่าเป็นการระงับทุกขเวทนา ถ้าระงับได้ก็ได้ ถ้ามันจะตายก็เชิญ ใช่ไหม ใจมีเท่านั้น พระพุทธเจ้ายังมีหมอ และไอ้คนเจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐานนิดหน่อยไม่ไปหาหมอก็เก่งกว่าพระพุทธเจ้าซิ ดีไม่ดีต้องไปอยู่กับเทวทัต ไปอยู่ที่ไหนไม่ไปหรอก เชิญไปคนเดียว ฉันไม่ไปหรอก

นี่เป็นอันว่าให้มีความเข้าใจในความรู้สึกของตน ว่าพระโสดาบันก็คือ

๑. นึกถึงความตายเป็นปกติ

ประการที่สอง ประคับประคองใจถ้าตายคราวนี้เราจะไม่ไปอบายภูมิ คือยึดคุณพระรัตนตรัย มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และก็มีศีล ๕ บริสุทธิ์ มีจิตรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ คำว่ารักพระนิพพานเป็นอารมณ์ ไม่จำเป็นต้องไปคิดถึงทุกลมหายใจเข้าออก ถ้ามีขณะใดถ้าว่างจากกิจอื่นถ้าทำความดี เราคิดว่าทำความดีอย่างนี้เพื่อพระนิพพาน ไม่หวังผลตอบแทนในชาติปัจจุบันจากใครทั้งหมด พอจำได้ไหม พูดนี่วัดใจของท่าน ว่าใจยังไม่ถึงก็จงพยายาม ทำใจถึงพระโสดาบันนี่รักษาอารมณ์ได้เพียงแค่นี้ ถ้าเป็นพระโสดาบัน

พระโสดาบัน เขาแปลว่า **ผู้เข้าถึงกระแสพระนิพพาน**

ถ้าท่านถึงกระแสพระนิพพาน การเกิดในอบายภูมิไม่มี

กาย ถ้าเราไปหาหมอก็ถือว่าเป็นการระงับทุกขเวทนา ถ้าระงับได้ก็ได้ ถ้ามันจะตายก็เชิญ ใช่ไหม ใจมีเท่านั้น พระพุทธเจ้ายังมีหมอ และไอ้คนเจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐานนิดหน่อยไม่ไปหาหมอก็เก่งกว่าพระพุทธเจ้าซิ ดีไม่ดีต้องไปอยู่กับเทวทัต ไปอยู่ที่ไหนไม่ไปหรอก เชิญไปคนเดียว ฉันไม่ไปหรอก

นี่เป็นอันว่าให้มีความเข้าใจในความรู้สึกของตน ว่า พระโสดาบันก็คือ

๑. นึกถึงความตายเป็นปกติ

ประการที่สอง ประคับประคองใจถ้าตายคราวนี้เราจะไม่ไปอบายภูมิ คือยึดคุณพระรัตนตรัย มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และก็มีศีล ๕ บริสุทธิ์ มีจิตรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ คำว่ารักพระนิพพานเป็นอารมณ์ ไม่จำเป็นต้องไปคิดถึงทุกลมหายใจเข้าออก ถ้ามีขณะใดถ้าว่างจากกิจอื่นถ้าทำความดี เราคิดว่าทำความดีอย่างนี้เพื่อพระนิพพาน ไม่หวังผลตอบแทนในชาติปัจจุบันจากใครทั้งหมด พอจำได้ไหม พูดนี่วัดใจของท่าน ว่าใจยังไม่ถึงก็จงพยายาม ทำใจถึงพระโสดาบันนี่รักษาอารมณ์ได้เพียงแค่นี้ ถ้าเป็นพระโสดาบัน

พระโสดาบัน เขาแปลว่า **ผู้เข้าถึงกระแสพระนิพพาน**

ถ้าท่านถึงกระแสพระนิพพาน การเกิดในอบายภูมิไม่มี

จะเกิดเป็นคนก็ไม่กี่ชาติ ถ้า**เอกพิชี**ก็เกิดชาติเดียว ถ้าเป็น**โกลังโกละ**ก็เกิดเป็นคนอีก ๓ ชาติ ถ้าเป็น**สัตตักขัตตุง** ก็เกิดเป็นคนอีก ๗ ชาติ หมายถึงว่ากำลังเข้มข้นอ่อนไปนิดและหย่อนไปหน่อย มีสวรรค์กับมนุษย์เวียนกันไปเวียนกันมาหรือว่าพรหม พรหมหรือสวรรค์กับมนุษย์ แค่นี้ไปๆ มาๆ อย่างช้า ๗ ชาติเป็นอรหันต์ อย่างกลาง ๓ ชาติเป็นพระอรหันต์ อย่างเก่งที่สุด ๑ ชาติมาเกิดอีก ๑ ชาติเป็นอรหันต์

เป็นอันว่าสำหรับ **พระสกิทาคามี** ก็ตัดสังโยชน์เท่ากับพระโสดาบัน มีอารมณ์เท่ากัน แต่ทว่าอารมณ์ที่ละเอียดลงไปกว่าพระโสดาบัน ตอนนี้ท่านก็เพิ่ม เพิ่มอะไรรู้ไหม เพิ่มกรรมฐานคือ **อสุภกรรมฐาน** กับ **กายคตานุสสติกรรมฐาน** เอาสมถะเข้ามาควบ ที่เราได้ฟังหรืออ่านพระสูตรว่า คนฟังเทศน์ของพระพุทธเจ้าเป็นพระโสดาบันง่ายๆ นี่ เพราะใช้กำลังใจต่ำนิดเดียว มีความรู้สึกว่าจะตาย เคารพในพระรัตนตรัย มีศีลบริสุทธิ์เชื่อว่าศีลดี จิตรักพระนิพพาน ก็แค่นี้ไม่ต้องทำอะไรมากใช่ไหม

ตอนที่เราแปลหนังสืออ่านหนังสือพระสูตรว่า เอ๊ะ! ทำไมเป็นพระโสดาบันง่ายนัก ก็มันง่ายจริงๆ พอจะเป็นพระสกิทาคามีก็ต้องเพิ่มสมถภาวนาอีกนิดหนึ่ง แต่อย่าลืมนะ อานาปานุสสติกรรมฐานทิ้งไม่ได้นะ ก็เพิ่มอสุภสัญญา

กับกายคตานุสสติ เห็นว่าร่างกายของคนและสัตว์เต็มไปด้วยความสกปรกโสโครก พิจารณาหาความเป็นจริง คิดว่าทุกคนมีอุจจาระหรือเปล่า อุจจาระที่อยู่ในกายมันสะอาดหรือสกปรก ทุกคนมีปัสสาวะไหม มีน้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำหนองไหม สิ่งที่เราคิดว่าสกปรก ก็มีความรู้สึกว่าร่างกายเราก็ดีร่างกายของบุคคลอื่นก็ดี ก็เต็มไปด้วยความสกปรก

และจากนั้นท่านก็มาคิดว่าโทษแห่งความโกรธมันสร้างความเร่าร้อน เราก็ควรจะบรรเทาความโกรธ แทนที่จะโกรธง่ายแต่ใจมีเมตตามากขึ้น แต่ก็ยังไม่หมด เป็นอันว่ามีอารมณ์บรรเทาความรักในระหว่างเพศ เอาแค่บรรเทานะยังไม่หมด เรื่องความมัวเมาในความรักระหว่างเพศยังมีอยู่แต่มันมีน้อยกว่าเดิม คือจิตใจปลดลงไปมาก แต่ความหลงใหลใฝ่ฝันเป็นกรณีพิเศษ เพ้อฝันไม่มี ความสวยสดงดงามลดลงไป แต่ว่าการแต่งกายเพื่อสังคมคิดว่าถ้าเราเป็นพระสกิทาคามีทำไมต้องแต่งสีแบบนั้น ต้องใส่รองเท้าแบบนี้ ซื้อเสื้อแบบนั้น นั่นมันเป็นเรื่องของสังคม ถ้าสังคมที่เราจะไปเขาแต่งแบบไหนก็ต้องแต่งตามแบบ เพื่อไม่มีการเก้อเขิน แต่ว่าจิตใจไม่ได้รักในการแต่งตัวว่ามันเป็นสรณะเป็นที่พึ่ง นี่อย่าไปดูแต่ภายนอกต้องดูภายในเขา

เป็นอันว่าความสวยนี่เราลดตัวลง แต่จิตใจที่มุ่งมั่นใน

ความสวยสดงดงามไม่มี เพราะแต่งเพื่อความเหมาะสมกับ สังคม

และประการที่สอง สำหรับความโกรธ ความโกรธที่เราจะพบที่จะมีในจิตของเรา ความโกรธที่มีในจิตของเรามันโกรธแต่ทว่าให้อภัยง่าย ใช่ไหม เมื่อโกรธแล้วอารมณ์ไม่ผูกพันในความโกรธ ถ้าเขาด่ามารู้สึกว่าเขาด่าก็ไม่ชอบใจเหมือนกัน แต่ว่าสักครู่หนึ่งก็ปรากฏว่า เอ๊ะ! นี่เราจะนั่งโกรธไปทำไมนะ พระพุทธเจ้าสอนว่า **นัตถิ โลเก อนินทิโต** คนที่ไม่ถูกนินทาเลยไม่มีในโลก ถึงเราจะถูกนินทาถ้าเราเป็นคนดี เขานินทาว่าเราชั่ว เราก็ไม่ชั่วไปตามคำเขาพูด ถ้าเราเลวเขาสรรเสริญเราว่าดี ก็ไม่ดีไปตามเขาพูด ดีไม่ดี ชั่วหรือดีมันอยู่ที่ใจของเรา เวลานี้เราทรงศีลบริสุทธิ์ เรามีความเคารพในพระรัตนตรัย เราไม่ลืมความตาย รักพระนิพพานเป็นอารมณ์ อารมณ์ของเราดีอย่างนี้เขาหาว่าเราชั่ว ก็เป็นเรื่องของเขา เราจะไปขัดคอเขาทำไม ใจก็สบายจิตก็ให้อภัย เรียกว่า อภัยทาน แทนที่จะผูกพันไปโกรธไปคิดจะฆ่าจะตีก็เลิกกัน อย่างนี้เป็นอารมณ์ของพระสกิทาคามี ยังมีโกรธแต่โกรธหายง่าย มีรักแต่ความรักไม่ผูกพันจนเกินไป ทำได้ไหม อันนี้พอทำได้ไหม ต้องตอบว่าทำได้ก็ได้ ทำไม่ได้ก็ไม่ได้

และก็ที่พูดวันนี้ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทวัดกำลังใจของท่าน ว่าอย่างน้อยที่สุดนะเราเป็นพระโสดาบันได้ก็ควร

จะพอใจ ถ้าหากว่ามีชีวิตทรงตัวอยู่อย่างนี้ไม่ป่วยไม่ไข้หนัก ถ้ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทเป็นพระโสดาบัน ใครจะค้านไหมว่าเวลาเขาจะตายเขาจะเป็นอรหันต์ไม่ได้ ถ้าใจมั่นอยู่ในขั้นพระโสดาบันและฟังเรื่องอรหันต์อยู่เสมอนี่ ทุกคนตายไปนิพพานหมด เรื่องการบรรลุมรรคผลเขาไม่ได้ถือตามลำดับนี่ บางทีวันนี้เป็นพระโสดาบันวันพรุ่งนี้เป็นอรหันต์เลย ไม่ใช่ไล่ หนึ่ง สอง สาม สี่ ไปตามที่พูด บางท่านปฏิบัติไปๆ ไม่รู้ว่าเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคา เมื่อไร มารู้ตัวเมื่อเป็นอรหันต์

นี่การบรรลุมรรคผลไม่ใช่ตามลำดับนะ นี่ถ้าทุกคนมีอารมณ์รักพระนิพพาน และทรงคุณธรรมของพระโสดาบันได้ อาตมากล้าพูดว่าพวกท่านนี่พูดถึงพระนิพพานจนชิน เคยได้ยินคำว่าพระนิพพานจนชิน จิตมันติดพระนิพพาน ถ้าตายแล้วมันจะไปไหน ใจมันเป็นผู้ไปใช่ไหม ในเมื่อใจมันรักพระนิพพานมันไม่ยอมแวะหรอก เทวดากับพรหมน่ะ มันไปพระนิพพาน ใครไม่เชื่อนึกถึงนิพพานตายตอนนี้ก็ได้

ทีนี้เรามาพูดกันตามลำดับ เมื่อเป็นพระสกิทาคามีแล้วอย่าลืมว่าตอนที่เป็นพระสกิทาคามีน่ะเราเริ่มจับอสุภกรรมฐานกับกายคตานุสสติ เห็นว่าร่างกายไม่จีรังถาวรยืนยงคงทนและร่างกายเต็มไปด้วยสกปรก เห็นว่าร่างกายเราก็สกปรก

ร่างกายของบุคคลอื่นก็สกปรก อารมณ์มันผลุบๆ โผล่ๆ นะ อารมณ์แห่งกามฉันทะยังพอมีอยู่ ไม่ใช่หมดไป แต่ว่าใจมันบางลง ทีนี้สำหรับอารมณ์แห่งโทสะ ก็มีการให้อภัยคือโกรธง่ายแต่ว่าหายเร็ว หายแล้วก็ไม่มีการผูกพันไม่มีอาฆาตมาดร้าย นี่มันใกล้อนาคามี

พระอนาคามีพระพุทธเจ้าบอกตัดสังโยชน์อีก ๒ คือ **กามฉันทะ** กับ **ปฏิฆะ** ตัวต้นสกิทาคามีมันใกล้เข้ามาเต็มที่เหมือนคนสอบ ป. ๓ ได้ เดี๋ยวก็ป. ๔ ไม่ใช่จากป. ๑ แล้วขึ้นป. ๔ ใช่ไหม ตอนนี้ก็เร่งรัด **อสุภกรรมฐาน** กับ**กายคตานุสสติ** บวกกับ **สักกายทิฏฐิ** ที่เห็นว่าร่างกายมันสกปรกก็จริงแหล่ แต่ทว่ามันยังไม่เที่ยง คือไม่มีการทรงตัว ถ้ามีร่างกายอย่างนี้มันก็เป็นทุกข์ ในที่สุดมันก็พัง เราจะสนใจร่างกายเรา ร่างกายคนอื่นเพื่ออะไร ความรักคนก็คือรักศพ รักสิ่งโสโครก ถ้าเราจะโกรธเขา ความโกรธไม่มีความหมาย ถ้าต้องการจะฆ่าเขา ก็ไม่มีประโยชน์อะไร เขาก็ตายอยู่แล้ว จิตใจให้อภัยเป็นปกติ มีเมตตาเป็นอารมณ์อย่างนี้ก็เป็นพระอนาคามี

ถ้าหากว่าเราจะเป็นพระอนาคามีนั่นจริง ก็ต้องดูอารมณ์ใจ ว่าสิ่งที่เราเคยเห็นว่าสดสวยงดงาม ผูกพันจิตใจในระหว่างเพศไม่มีความรู้สึก ผู้ชายจับผู้หญิง ผู้หญิงจับผู้ชาย

ก็เหมือนกับจับไม้ท่อน ไม่มีความหมายในด้านจิตใจในระหว่างเพศ ความรู้สึกในบุคคลที่เขาพูดให้เราเคยไม่ชอบใจ เคยโกรธ เราถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ความรู้สึกมันเป็นของมันเองไม่ต้องไปนั่งฝืน อย่างนี้เป็น **พระอนาคามี** ถึงหรือไม่ถึงไม่สำคัญ แต่ขออย่างเดียวขอทุกท่านทรงความเป็นพระโสดาบันให้ได้ ถ้าเป็นพระโสดาบันได้เมื่อไหร่ เวลาจะตายอาตมาขอยืนยันว่าอย่างเลวที่สุดท่านได้อนาคามีแน่ ถ้าอย่างดีที่สุดท่านเป็นอรหันต์ ไปนิพพาน เพราะอะไร เพราะว่าจิตเชื่องในนิพพาน จิตมันเชื่องเต็มที่แล้วเรื่องนิพพาน ถามใครก็อยากไปนิพพาน อยากจะไปนิพพาน ถ้าพูดด้วยความจริงใจมันก็ไปนิพพาน

พอถึงอนาคามีแล้วเพื่อความเป็นอรหันต์ ตอนนี้ไม่ยาก จะว่าไม่ยากก็ไม่แน่นะ มันยาก ถ้าเรามีปืนอยู่กระบอกหนึ่ง เรายิงช้างเป้าใหญ่ยิงง่าย อย่างพระโสดาบันนะ ต่อมาลดเป้าเล็กมายิงควายก็ยังง่ายอยู่ คือเป็นพระสกิทาคามี ก็อีกเป้าหนึ่งเล็กลงมาหน่อยยิงสุนัข ถึงแม้จะวิ่งเร็วก็ยังเป้าใหญ่อยู่นะ นี่ตอนที่เป็นอรหันต์นี่ยิงยุงมันยาก ใช่ไหม กิเลสมันเล็กลง ทีนี้ไล่ยิงยุง ก็ได้แก่ **รูปราคะ อรูปราคะ** แต่ความจริงไม่ยากหรอกปัญญาดีแล้ว คือว่าเราไม่เมาในรูปฌานและอรูปฌาน รูปฌานและอรูปฌาน อรูปฌานนี่ได้หรือไม่ได้

ไม่สำคัญนะ ก็ต้องถือทั้งสองอย่าง เราทรงไว้จริงแหล่แต่ทว่าเราคิดว่าความดีของเราความสุขยังไม่ถึงที่สุด ถ้าเราหยุดยั้งอยู่แค่นี้ เราจะทรงฌานนี้ไว้ แต่ว่าใช้ความดีของใจให้ยิ่งขึ้นไป นั่นก็คือ **ตัดมานะ ความถือตัวถือตน** แต่ว่าไม่ใช่ไม่ถือเลยนะ ต้องถือ พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า **ไม่ถือตัวจนเกินไป** คำว่า ไม่ถือตัวจนเกินไป ก็หมายถึงว่าเราเป็นผู้ใหญ่จะไปแก้ผ้าวิ่งอย่างเด็กมันใช้ได้หรือใช่ไหม อันนี้เป็นการไม่สมควร เราเป็นพ่อเขา จะไปเล่นหมากฮอสกับเด็ก ซึ่งเป็นลูกมันก็ไม่ควรใช่ไหม ในฐานะที่เราเป็นผู้บังคับบัญชาเวลางานเวลาการ จะไปนอนกลิ้งนอนเกลือกกับพลทหารก็ไม่ควร ใช่ไหม นี่เรียกว่าไม่ถือตัวจนเกินไป ก็หมายความว่าเราอยู่ในฐานะอะไรก็ให้ทรงอัตภาพอย่างนั้นตามระเบียบวินัยไว้ แต่ว่าเราไม่รังเกียจในฐานะของบุคคล ไม่รังเกียจในความรู้ ไม่รังเกียจในศักดิ์ศรี ไม่รังเกียจในตระกูล ใช่ไหม ถือว่าเราเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกัน เรารักเขาเขารักเขา เรารักตัวเขาเท่ากับเรารักเรา ถึงแม้จะมีมือกุดแขนด้วนเราก็ไม่รังเกียจ ถือว่าเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายเหมือนกัน เขาตัดกันแค่นี้นะ

และก็ **อุทธัจจะ** อารมณ์ฟุ้งแต่มันไม่ซ่าน ฟุ้งซ่านแต่มันไม่รำคาญ ฟุ้งตัวนี้มีอารมณ์อยู่ตัวเดียวคือฟุ้ง ฟุ้งคิด

ว่าเราเป็นพระอนาคามีก็นอนสบายแล้วนี่หว่า..ไม่ต้องไปทำอะไรหรอก เกิดเป็นเทวดาหรือพรหมเดี๋ยวฉันก็เป็นอรหันต์ไปนิพพานเลย นี่ยังมีอยู่ตัวนี้นิดหนึ่ง ถ้าเราต้องการเป็นอรหันต์ คิดว่าถ้าเรามีลมปราณอยู่ เราจะไปนั่งพักเป็นเทวดาหรือพรหมเพื่อประโยชน์อะไร ตั้งใจตรงไปพระนิพพานดีกว่าก็ตัดตัวนี้กันนะ เรื่องตัดไม่เห็นยากเลยใช่ไหม

แล้วต่อไปก็ **อวิชชา** อวิชชานี่เขาแปลว่าไม่รู้น่ะไม่จริงหรอก แปลไม่ถูก ตามศัพท์เขาว่าไม่รู้ แต่เนื้อแท้จริงๆ เมื่อถึงตอนนี้รู้เยอะ ขาดอยู่นิดเดียวที่มีอารมณ์ฟุ้งตัวนี้ ถ้าตัดตัวฟุ้งตัวนี้ได้ อวิชชาก็ขาด ใช่ไหม นี่คิดว่าเราตายจากความเป็นคน เราก็ไม่ต้องมาเกิดเป็นคนอีก เราไม่มีอบายภูมิเป็นที่ไป เรามีสวรรค์หรือพรหมเป็นที่ไป พักชั่วคราวแล้วก็ไปนิพพาน ตัวนี้ตัวฟุ้งตัวนี้แหละเป็นตัวอวิชชานะ มันเหลือนิดเดียว ถ้าเราไปคิดว่าสวรรค์หรือพรหมก็ดี ถ้าเรายังไปก็ยังชื่อว่า **เป็นผู้มีกิจ** การจบกิจในอันที่จะต้องปฏิบัติยังมีอยู่ยังไม่ถึง ยังต้องมีอยู่ก็ชื่อว่ายังมีงานที่จะพึงทำ เราขอทำกิจให้เสร็จเสียเลยจากชาตินี้ เมื่อชีวิตินทรีย์ขาดไปเมื่อไรเราไม่ต้องทำอะไรอีก อยู่กันอย่างเอกันตบรมสุข คือว่าสุขอย่างยิ่งไม่มีอะไรที่ต้องทำต่อไป ก็คือ **พระนิพพาน** ตัดสินใจว่าถ้าลมปราณยังมีอยู่ เราจะไม่ขอยึดสภาวะของเทวดา ของ

ทั้งการเป็นเทวดาคือ สวรรค์ ไม่ต้องการเป็นพรหมคือ พรหมโลก เราต้องการพระนิพพาน แค่นี้จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ถ้าไม่ยึดเพียงแค่นี้ อารมณ์ความรู้สึกพระอรหันต์เป็นยังไง

นี่มาพูดอารมณ์ใจพระอรหันต์ พระอรหันต์ยอมรับนับถือกฎของธรรมดา พ่อตาย แม่ตาย ลูกตาย ผัวตาย เมียตาย ของจะหายของจะแตก ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ใจมีความสุข อารมณ์สะดุดใจไม่มี อย่างนี้ท่านเรียกว่า **พระอรหันต์**

อย่าเพิ่งเป็นกันเร็วนักนะ พวกที่นั่งอยู่นี่ ถ้าเป็นกันหมดงวดหน้าอาตมามาไม่มีใครมานั่ง ตายหมด เพราะฆราวาสเป็นอรหันต์วันนี้พรุ่งนี้ตาย แต่ว่าถ้าผู้ชายรีบไปบวชเสียนะจะได้มีเพื่อนใช้บิณฑบาตมาให้กินไงล่ะ

เอาละสำหรับการพูดวันนี้ก็เป็นการย้ำความรู้สึกหรือว่าอีกประการหนึ่งเพื่อเป็นการเตือนใจบรรดาท่านพุทธบริษัทจะเห็นว่าการปฏิบัติเพื่อมรรคผลอารมณ์จริงๆ มันเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ว่าเป็นพระอรหันต์แล้วมีความรู้สึกเหมือนหัวหลักหัวตอ หนาวไม่รู้ร้อนไม่รู้ เปรี้ยวไม่รู้ เค็มไม่รู้ นั่นเขาไม่เรียกพระอรหันต์ เขาเรียกหัวตอ อรหันต์หัวตอเขาไม่ใช้หรอก มีความรู้สึก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อย่าลืมว่าพระโสดาบันยังมีความรู้สึกเท่าชาวบ้าน แต่ทว่ามีศีลเป็นเครื่องสำคัญเป็น

เครื่องรัดรึงใจ เท่านี้เองนะ แล้วก็มีจิตรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ เรื่องพระนิพพานรักกันให้มากเถอะ ถึงแม้เวลานี้ความเป็นพระโสดาบันของเราจะผลุบๆ โผล่ๆ แต่ใจตั้งใจเฉพาะพระนิพพานเป็นอารมณ์ ก่อนจะหลับนึกถึงพระนิพพาน ตื่นมาใหม่ๆ นึกถึงพระนิพพาน ต้องการพระนิพพาน เดินมาเดินไปบางครั้งนึกถึงพระนิพพานให้ใจมันทรง พอป่วยลงไปเมื่อไหร่ปั๊บ เราคิดว่าร่างกายอันนี้ถือว่าเรากับมันพบกันเป็นครั้งสุดท้าย ถ้าตายคราวนี้เราต้องการนิพพาน อรหันต์ตัดตัวนี้ตัวเดียวนะ ตัดจุดนี้เท่านั้นนะ คิดว่าร่างกายนี้จะไม่มีสำหรับเราอีก เราขึ้นชื่อว่าขันธ์ ๕ อย่างนี้ไม่มีสำหรับเรา เราจะทิ้งมันเป็นครั้งสุดท้าย ต่อไปจะไม่มีอีก ถ้าคิดอย่างนี้นะ ไม่คิดถึงพระนิพพานก็ไปพระนิพพาน เพราะตัวนี้เป็นตัวตัดที่มีความสำคัญที่สุด

การตัดสังโยชน์ ๑๐ เป็นพระอรหันต์

ญาติโยมทั้งหลาย วันนี้เพลียมากหน่อย ก็จะพูดกันแค่พอมีแรงนะ สำหรับวันนี้จะขอแนะนำเรื่อง **พระอรหันต์** ข้ามไปเลย เพราะอะไรรู้ไหม เพราะผลการปฏิบัติไม่มีความจำเป็นต้องเรียงลำดับ คือ ๑. เป็นพระโสดาบัน ๒. เป็นพระสกิทาคามี ๓. เป็นพระอนาคามี ๔. เป็นพระอรหันต์ อันนี้ไม่จำเป็นตามนี้ จะเห็นว่าบางท่านพอฟังเทศน์จบบรรลุพระโสดาบัน และฟังเทศน์อีกครั้งหนึ่ง หรือว่าปฏิบัติต่อเป็นอรหันต์เลยก็มี อย่าง **พระอานนท์** หรือบางท่านฟังเทศน์จบเป็นอรหันต์เลยก็มี

แต่ว่าจะขอพูดตอนต้นสักนิดหน่อย ในตอนต้นสำหรับนักปฏิบัติใหม่ อย่าลืมว่าอันดับแรกจะต้องรู้ลมหายใจเข้าออก เอาจิตเข้าไปรับทราบลมหายใจเข้าลมหายใจออก เวลาหายใจเข้ารู้อยู่หายใจเข้า เวลาหายใจออกรู้อยู่หายใจออก หายใจเข้ายาวหรือสั้น หายใจออกยาวหรือสั้นก็รู้อยู่

และประการที่สอง **ให้ภาวนา** สำหรับคำภาวนานี้ไม่จำกัดในตอนต้น จะใช้คำภาวนาว่า พุทโธ ก็ได้ สัมมาอรหัง ก็ได้ อิติสุคโต ก็ได้ อิติปิโส ภควา ก็ได้ ยุบหนอพองหนอก็ได้ ตามอัธยาศัย อะไรก็ได้สุดแล้วแต่ที่เคยปฏิบัติมา ถ้าท่านเคยปฏิบัติมาจากที่อื่นคล่องแบบไหนปฏิบัติตามนั้น

ไม่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยน เพราะการภาวนาก็ดี การรู้ลมหายใจเข้าออกก็ดี เป็นเครื่องโยงจิตให้มีสมาธิ

ที่นี้ก็จะพูดถึงอารมณ์ **เวลาปฏิบัติกรรมฐานให้ถืออารมณ์ความสุขใจเป็นเกณฑ์** อย่าคิดว่าเวลานี้เราต้องได้ฌาน ๑ ฌาน ๒ ฌาน ๓ ฌาน ๔ ฌาน ๘ ไม่มีความจำเป็น ถือความเป็นสุขของใจเป็นเกณฑ์ ถ้าจิตเข้าไปมุ่งฌานโน้นฌานนี้จิตจะวุ่นวาย คำว่าจิตวุ่นวายก็หมายความว่าจิตจะเกิดมีอารมณ์ฟุ้งซ่าน จิตจะไม่เป็นสมาธิ เวลานั้นมันจะเป็นฌานอะไรก็ช่าง ให้ถือว่าเวลานี้จิตเป็นสุขก็แล้วกัน ถ้าภาวนาไปพิจารณาไป หรือรู้ลมหายใจเข้าออกไป จิตเกิดมีความฟุ้งซ่านเกิดขึ้นบังคับไม่อยู่ ก็ปล่อยอารมณ์เสียเลิกไปเลย พักไปชั่วคราวก็ได้ หรือว่าจะคิดตามจิตไป จิตจะคิดอะไรก็ปล่อยมันไปตามเรื่อง สักครู่เดียวมันก็เลิกคิด กลับมาจับใหม่มันจะทรงตัว อย่างนี้ก็ได้

วันนี้ก็มาพูดถึง **อารมณ์พระอรหันต์** เมื่อวานนี้พูดถึง **อารมณ์พระโสดาบัน** ถ้าทำได้ก็ครึ่งทางพระนิพพาน คำว่า **พระโสดาบัน** แปลว่า **ผู้เข้าถึงกระแสพระนิพพาน** คือเข้าเขตพระนิพพาน ถ้าตายจากความเป็นคนอย่างน้อยก็เป็นเทวดาหรือพรหม ที่นี้อารมณ์ของเราถ้าได้พระโสดาบันแล้ว ถ้าเราต้องการนิพพาน ความจริงพระนิพพานนี่เป็น

ของไม่หนักสำหรับนักปฏิบัติที่มีความฉลาด และประการที่สองถ้าเชื่อพระพุทธเจ้า ต้องดูตัวอย่างตามพระสูตร ถ้าเราไม่ดูตัวอย่างตามพระสูตรจะปฏิบัติยาก ทำไปๆ ก็คิดแต่เพียงว่าสมาธิจะทรงหรือไม่ทรง จะทรงสมาธินานหรือไม่นาน ละเอียดหรือหยาบก็อยู่แค่นั้น ผลที่สุดแม้แต่พระโสดาบันก็ไม่ได้ ถ้าเราดูตัวอย่างตามพระสูตรจะรู้สึกว่าง่าย

พระนิพพานตัดตัวไหนในสังโยชน์ ๑๐ ประการ สังโยชน์ ๑๐ ประการก็

ข้อที่ ๑ **สักกายทิฏฐิ** มีความรู้สึกว่าร่างกายนี้เป็น เรา เป็นของเรา เรามีในร่างกาย ร่างกายมีในเรา

ข้อที่ ๒ **วิจิกิจฉา** สงสัยในคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์

ข้อที่ ๓ **สีลัพพตปรามาส** ลูบคลำศีลไม่รักษาศีลจริงจัง

ข้อที่ ๔ **กามฉันทะ** พอใจในกามคุณ

ข้อที่ ๕ **ปฏิฆะ** มีอารมณ์กระทบใจ จิตมีความโกรธ

ข้อที่ ๖ **รูปราคะ** หลงในรูปฌาน

ข้อที่ ๗ **อรูปราคะ** หลงในอรูปฌาน

ข้อที่ ๘ **มานะ** มีการถือตัวถือตน

ข้อที่ ๙ **อุทธัจจะ** มีอารมณ์ฟุ้งซ่าน

ข้อที่ ๑๐ **อวิชชา** ไม่รู้ตามความจริงของเรื่องนิพพาน

นี่สังโยชน์ทั้งหมดมี ๑๐ ถ้าเราจะปฏิบัติเข้าถึงความเป็นพระอริยเจ้าต้องตัดสังโยชน์ ๑๐ ประการ ถ้าทำส่งเดชไปยังไงก็ไม่เป็นพระอริยเจ้า ได้แต่นั่งสมาธิอย่างเดียว คิดโน่นคิดนี่อยู่ตามเรื่องตามราว ตามที่เราคิดว่ามันถูก ดีไม่ดีมันก็อาจจะไม่ถูก ถ้าถือตามตำราเกินไปก็ไม่แน่นอนนัก เพราะคนเขียนตำราไม่แน่ว่าจะรู้จักพระนิพพานเสมอไป ก็มีตำราหลายสิบเล่มพูดเรื่องนิพพานไม่ถูก ถ้าเราเกาะตำรามากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิปัสสนาญาณแกก็สอนเสียยาวเหยียด แต่ก็เป็นธรรมดาของนักเขียน ถ้าเขียนก็จำเป็นต้องเขียนให้ละเอียด แล้วผู้ปฏิบัติต้องฉลาดในการเลือกเลือกเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งที่เราพอจะทำได้

ทีนี้ตามที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า **นิพพาน** เราจะไปนิพานจริงๆ เราจะตัดตัวไหน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหวังความเป็นพระอรหันต์ ก็ต้องดูตัวอย่าง **พระสารีบุตร** ที่ท่านแนะนำพระ เมื่อพระบวชใหม่บวชเสร็จก็ไปลาพระพุทธเจ้าจะเข้าป่า เมื่อพระพุทธเจ้าสอนแล้ว พระพุทธเจ้าถามว่า เธอไปลาพระสารีบุตรแล้วหรือยัง พระบอกว่ายัง ท่านบอกให้ไปลาพระสารีบุตรด้วย แต่ความจริงพระพุทธเจ้าท่านทราบ ไม่ได้นัดกันว่าพระสารีบุตรจะพูดเรื่องอะไร ฉะนั้นพระจึงไปแวะหาพระสารีบุตร พระพวกนั้นก็ถามพระสารีบุตรในธรรมะต่างๆ

ข้อปฏิบัติต่างๆ พระสารีบุตรก็อธิบายให้ฟัง ในที่สุดก็ถาม ว่า เวลานี้ผมเป็นปุถุชน ต้องการเป็นพระโสดาบันจะทำยังไง

ท่านบอกว่า ให้ตัดขันธ์ ๕ ให้ตัดรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ขันธ์ ๕ ถ้าตัดได้อย่างหยาบก็เป็นพระ โสดาบัน

พระพวกนั้นถามว่า ผมเป็นพระโสดาบันแล้วต้องการ เป็นพระสกิทาคามีจะทำยังไง

ท่านก็บอกว่า ก็ตัดตัวเดียวกัน ถ้าละเอียดลงไปอีก หน่อยหนึ่งก็พระสกิทาคามี

พระท่านถามว่า ถ้าเป็นพระสกิทาคามีแล้วต้องการ เป็นพระอนาคามีจะทำยังไง

ก็ตัดตัวเดียวกัน จนเกิดความเบื่อหน่ายในร่างกาย เบื่อหน่ายในกามคุณ เบื่อหน่ายในความโกรธ ก็เป็นพระ อนาคามี

พระก็ถามว่า ในเมื่อเป็นพระอนาคามีแล้วทำยังไง

ก็บอกว่าตัดตัวเดียวขันธ์ ๕ ตัดขาดทั้งหมด อวิชชา ด้วย ก็เป็นพระอรหันต์

พวกพวกนั้นก็ถามว่า เมื่อเป็นพระอรหันต์แล้วเลิกทำ ใช่ไหม

ท่านบอก ไม่ใช่ พระอรหันต์ขยันทำมากกว่าพระธรรม

ดา เพราะรู้จักความทุกข์ เหตุของความทุกข์และผลของความทุกข์ ปฏิบัติเพื่อความอยู่เป็นสุข

อันนี้จะเห็นว่าการตัดสังโยชน์ ๑๐ ประการ เขาตัดกันตัวเดียวคือ **สักกายทิฏฐิ** สักกายทิฏฐิต้องใช้อารมณ์ไม่เหมือนกัน อย่างพระโสดาบันกับพระสกิทาคามี ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่า มีสมาธิเล็กน้อย กับมีศีลบริสุทธิ์และมีปัญญาเล็กน้อย ใช้ปัญญาแค่คิดว่าชีวิตนี้ต้องตาย นี่เป็นสักกายทิฏฐิตัดตรงนี้ให้มีความรู้สึกจริง ๆ ว่าร่างกายนี้มันต้องตายแน่ วันนี้น่ะมันไม่ตาย แต่วันหน้ามันอาจจะตายก็ได้ ยังไงๆ มันก็ตายกันแน่นอน

ที่นี้ต่อไปถ้าเป็นอารมณ์พระอนาคามี จะมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในร่างกาย เบื่อหน่ายทุกสิ่งทุกอย่างในโลก เบื่อหมดจนไม่มีความรู้สึกพอใจอะไรทั้งหมด อันนี้เป็นอารมณ์พระอนาคามี ถ้าเป็นพระอรหันต์มี **สังขารุเปกขาญาณ** วางเฉยทุกอย่าง ร่างกายเราก็เฉย จะแก่ก็เชิญแก่ มันจะป่วยก็เชิญป่วย มันจะตายก็เชิญตาย เป็นหน้าที่ของมัน ร่างกายคนอื่นก็เช่นเดียวกัน ทรัพย์สมบัติก็เหมือนกัน มันมีอยู่ก็มีไม่มีมันจะพังมันจะหายไปก็เรื่องของมัน เป็นของธรรมดา

อันนี้ก็มาดูตัวอย่าง แค่นี้เราจะเห็นว่าการตัดสังโยชน์ ๑๐ ประการอยู่ข้อเดียวคือ **สักกายทิฏฐิ** ไม่ต้องทำมากตาม

ตำรา ความจริงที่พูดนี่ก็พูดตามตำราเหมือนกัน ไอ้ตำราง่ายๆ คนไม่ชอบ ชอบตำรายากๆ

ก็รวมความว่าถ้าเราต้องการเป็นพระอรหันต์หรือไปนิพพาน ก็ไปนิพพานก็แล้วกัน อรหันต์ด้วยก็ได้ ก็ตัดที่ร่างกายตัวเดียว

ตัวอย่าง ในสมัยเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ เวลานั้นพระสาวกรุ่นแรกของพระพุทธเจ้าคือ **พระอัสสชิ** ป่วยหนัก เป็นโรคกระเพาะ มีอาการไม่ไหว มันเสียดแทงหนักทั้งอืดทั้งเสียด ก็บอกพระบอกว่าให้ไปกราบทูลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยเถิดว่า อัสสชิสาวกของพระองค์ทนไม่ไหวแล้ว ความดีที่ได้มาอาจจะเสื่อมไปแล้ว หมายความความเป็นพระอรหันต์อาจจะเสื่อมไป (เพราะท่านไม่เข้าใจ) พระจึงไปกราบทูลพระพุทธเจ้าให้ทรงทราบ

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบแล้วก็เสด็จมาที่พระอัสสชิ พระอัสสชิจะลุกจากที่นอนเดิมลงมานอนต่ำ ให้พระพุทธเจ้าทรงนั่งสูง เพราะที่นั่งมันอยู่ต่ำกว่า ที่นอนมันเป็นแคร่ พระพุทธเจ้าบอก อัสสชิ นอนที่เดิม ตถาคตจะนั่งในสถานที่ที่เขาจัดไว้ให้ หมายความว่าท่านไม่เลือก ที่ตรงไหนก็ได้ เพราะพระอัสสชิป่วย

พอพระพุทธเจ้านั่งเสร็จ พระอัสสชิกราบทูลว่า

"ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ เวลานี้ความดีของข้าพระพุทธเจ้าน่ากลัวจะหมดไปเสียแล้ว เพราะว่ามันอึดมันเสียดมากทนไม่ไหวตั้งสติไม่อยู่"

พระพุทธเจ้าถามว่า "อัสสชิ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ คือขันธ์ ๕ เป็นของเธอหรือ?"

พระอัสสชิตอบ "ไม่ใช่"

"หรือว่าขันธ์ ๕ เป็นเธอ" ก็บอกไม่ใช่

ก็รวมความว่า ท่านถามยังไง ๆ ก็ตาม พระอัสสชิก็ยืนยันว่าร่างกายนี้ไม่ใช่ของท่าน ร่างกายนี้เป็นส่วนร่างกาย จิตใจเป็นส่วนของจิตใจ

พระพุทธเจ้าก็ตอบว่า "อัสสชิ ความดีของเธอไม่สลายตัว ยังคงอยู่ ยังมีความเป็นอรหันต์อยู่" เพียงแค่นี้ หลังจากนั้นพระอัสสชิก็นิพพาน

ข้อนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน จะพึงเห็นได้ว่า **การไปนิพพานตัดจุดเดียวคือที่ร่างกาย**

มีอีกเรื่องหนึ่ง **พระติสสะ** พระติสสะเป็นโรคพองทั้งตัว มีร่างกายพอง ทีแรกก็พองเม็ดเล็กๆ ทีหลังก็พองเม็ดใหญ่ ใหญ่จนกระทั่งเท่าผลส้ม แล้วมันก็แตก แตกแล้วก็เป็นน้ำเหลือง เป็นน้ำเหลืองทั้งตัว พระปฏิบัติทนไม่ไหวก็

เลิกลาไป พระติสสะก็นอนคอยความตาย

คืนนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดานั่งพิจารณาว่า วันพรุ่งนี้จะมีใครบรรลุมรรคผลบ้าง ก็ทราบว่าพระติสสะท่านนอนป่วยเวลานี้ พรุ่งนี้จะไปนิพพานจะเป็นอรหันต์ไปนิพพาน แต่ความจริงท่านยังไม่ได้พระโสดาบัน

ในตอนเช้าพอฉันเสร็จ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เสด็จออกจากวิหาร ทำทีเหมือนเดินชมตามห้องต่างๆ ตามสถานที่ต่างๆ เดินเลียบๆ ไป พระเห็นพระพุทธเจ้าเดินไปก็เดินตามไป ในเมื่อถึงห้องพระติสสะก็ทรงแวะเข้าไปแล้วก็ทรงเปลื้องผ้าที่พระติสสะนุ่งห่มอยู่ จัดการต้มน้ำร้อน พอดีพระก็ช่วยต้มให้ เอาสบงจีวรแช่น้ำร้อนจนหายเปื้อน และพระองค์ก็ทรงเอาผ้าชุบน้ำร้อนพออุ่นๆ เช็ดร่างกายพระติสสะตั้งแต่ศีรษะถึงเท้าจนเกลี้ยง น้ำเหลืองหมดจากตัว ตัวสะอาดดีแล้ว

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระประทีปแก้วทรงตรัสว่า "ติสสะ.. *(อย่าลืมนะว่าคนน่ะ ถ้าพระพุทธเจ้าทำอย่างนั้น ปีติมันก็เกิด ความดีใจมันเกิด ทั้งๆ ที่พระทิ้งแล้วนะ พระที่ปฏิบัติอยู่เห็นท่าไม่ไหวก็ทิ้งไปแล้ว ก็เหลือคนเดียว คิดว่าหมดที่พึ่ง นอนรอความตาย ในเมื่อพระพุทธเจ้าเอาไปทำอย่างนั้นเข้า ปีติคือความอิ่มใจก็เกิด ความดีใจมันก็เกิด)*

พระพุทธเจ้าตรัสว่า "**อะจีรัง วะตะยัง กาโย ปะฐะวิง อะธิเสสสะติ ฉุฑโฑ อะเปตะวิญญาโณ นิรัตถังวะ กะลิงคะรัง**" ซึ่งแปลว่า "**ติสสะ ร่างกายนี้ไม่ช้าก็มีวิญญาณไปปราศแล้ว ร่างกายก็ต้องถูกทอดทิ้งเหมือนกับท่อนไม้ที่ไร้ประโยชน์**" เพียงเท่านี้พระติสสะฟังจบ ก็เป็นพระอรหันต์พร้อมปฏิสัมภิทาญาณ นิพพานในวันนั้น

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การเจริญพระกรรมฐานถ้ามีความฉลาดมันก็ไม่ยาก ถ้าไม่ฉลาดมันก็ยาก หรือการเจริญภาวนาก็เป็นของดี

มีจดหมายไปที่วัดหลายสิบฉบับ บอกว่าเจริญกรรมฐานมาประมาณ ๒๐ ปีเศษ ส่วนใหญ่บอก ๒๐ ปีเศษ ไม่เคยได้ผลอะไรเลยไม่มีผลก้าวหน้า นั่นก็หมายความว่า **เจริญแบบคนโง่** ไอ้คนโง่นี่ทำอะไรมันหาความเจริญไม่ได้ ไม่ได้ดูตำราหรือตำราที่ดูแล้วก็ไม่จำไม่รู้จักคิด อ่านแล้วมันต้องคิดตามแล้วก็ต้องเลือกว่าตำราส่วนไหนเป็นของพระพุทธเจ้า ส่วนไหนเป็นของคนเขียน ต้องดูคนแต่งตำราด้วย คนแต่งตำราถ้าไม่รู้ ไม่รู้เรื่องก็แต่งส่งเดชตามความรู้สึกของตัวเอง ไอ้ตัวเองก็ไปนิพพานไม่ได้ ทีนี้จะสอนให้คนอื่นไปนิพพานจะไปได้ยังไง เมื่อมีความไม่รู้อยู่ก็สอนแบบผิดๆ ไอ้เราก็ปฏิบัติตามเขาสอนก็ปฏิบัติผิดๆ

ทีนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทที่จดหมายไปก็เช่นเดียวกัน คงจะอ่านตำราประเภทที่คนเขียนไม่ได้อะไรเลย ไม่รู้เรื่องของความเป็นพระอริยเจ้า จึงปฏิบัติไม่มีความก้าวหน้า ถ้าจะปฏิบัติให้ก้าวหน้าจริงๆ อันดับแรก ก็ขึ้นต้น ทีแรกเมื่ออาตมาเรียนกับ **หลวงพ่อปาน** ท่านสอนไม่ว่ากับใครทั้งหมด ท่านให้ขึ้นวิปัสสนาญาณก่อน ท่านบอกว่าอันดับแรก กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก นี่เป็นสมถะ หลังจากนั้นก่อนภาวนาให้พิจารณาร่างกายว่า **รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ** มันเป็น **อนิจจัง** เป็นของไม่เที่ยง เป็น **ทุกขัง** มีความทุกข์เป็น **อนัตตา** มีความตายไปในที่สุด และไม่ใช่ว่าจนคล่องให้มองเห็นทุกข์จริงๆ ว่าร่างกายมันทุกข์อย่างไหน ทำไมมันจึงทุกข์ ความหิวทุกข์ ความกระหายทุกข์ ความป่วยไข้ไม่สบายเป็นทุกข์ ความปวดอุจจาระปัสสาวะเป็นทุกข์ ความปรารถนาไม่สมหวังเป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรักของชอบใจเป็นทุกข์ ความตายจะเข้ามาถึงก็เป็นทุกข์ มันเป็นอนิจจังคือไม่เที่ยง มันไม่เที่ยงมันก็เป็นทุกข์

อันดับแรก มีความสำคัญให้เห็นทุกข์ให้ชัด แล้วก็ต่อไปเห็น **อนัตตา** ว่าร่างกายต้องตายแน่ อย่างนี้เป็นวิปัสสนาญาณอย่างอ่อน และต่อจากนั้นไปท่านก็ให้ภาวนา คำภาวนาท่านก็สอนแค่ **พุทโธ** ให้ตั้งใจ คำว่า **พุทโธ** นี่ความจริงไม่

ใช่เล็กน้อยนะบรรดาญาติโยมพุทธบริษัท ท่านสอนนี่เป็นของใหญ่มาก คือพระพุทธเจ้าไม่ต่ำ พระพุทธเจ้าน่ะสูงมาก พุทโธ เป็นชื่อของพระพุทธเจ้านั่นเอง

หลังจากนั้นก็ให้กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก หายใจเข้านึกว่า **พุท** หายใจออกนึกว่า **โธ** จากนั้นไปถ้าใครต้องการใช้ทางวิชชาสาม อภิญญาหก ปฏิสัมภิทาญาณก็ต้องหาเอง อันนี้ท่านไม่สอน แต่อาตมานี่สอน อาตมาสอนทั้ง ๒ อย่างควบกันคือ วิชชาสามกับอภิญญาเล็กน้อย อภิญญานี่สอนมากไม่ได้ พอสอนขนาดกลางได้ เวลา ๑ ปี คนทำได้ ฝึกถึงแค่ ๑๐ นาทีก็ทำกันได้ ขนาดกลาง ไม่ใช่ขนาดหนัก

ต่อมาหลังจากปีนั้นมา ๑๐ ปีไม่มีใครได้เลย พระพุทธเจ้าสั่งให้ลดกำลังลง ลดกำลังสมาธิลง สอนแค่เบาๆ ถึงทำกันได้มาก อย่าง ๒ วันที่ผ่านมานี่ได้ ๓๐๐ คนเศษ นี่ทำกันได้ ถ้าอย่างหนักนั่นหมายความว่าจะไปนรก สวรรค์ เอาร่างกายไปเลย ก็คงจะทำกันไม่ได้เลย แต่ยังไม่ถึงกาลเวลา

เวลานี้กาลเวลาเริ่มเข้ามาถึงแล้ว เพราะตัวอย่างก็มี **พระที่สุราษฎร์ธานี** แต่นั่นไม่ใช่อภิญญา เป็นปีติ เป็นปีติตัวที่ ๔ แต่ไม่ช้าก็ได้อภิญญาถ้าเป็นแบบนั้น สามารถลอยไปบนอากาศได้เมื่อจิตเป็นสมาธิ วนไปรอบเมืองสุราษฎร์ได้เห็นทุกอย่างทั้งหมด แต่ถ้าตั้งใจจะมาวัดท่าซุงมันกลับลงที่

เดิม นั่นมันเป็นอาการของปีติ ถ้าเป็นอภิญญาแล้วสามารถบังคับได้ เราจะไปไหนมันจะไปที่นั่นทันที จะไปช้าหรือไปเร็วก็ได้ ตามปกติมันจะไปเร็ว พอนึกปั๊บมันก็ถึงเลย ถ้าเราจะไปได้ช้าต้องประคองกำลังให้ไปช้าๆ มันถึงจะช้าตามชอบใจ หรือถ้าบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายต้องการอภิญญา ก็ได้

ก็ต่อจากนั้นไปท่านก็สอนวิปัสสนาญาณ หลวงพ่อปานนะ ในด้านวิปัสสนาญาณนี่ท่านตั้งอกตั้งใจสอนเฉพาะ **สักกายทิฏฐิ** อย่างอื่นท่านสอนแต่ไม่เน้นนัก เน้นสักกายทิฏฐิเป็นใหญ่ ให้มีความเข้าใจว่า **ร่างกายนี้ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา** พอทำสมถะกับวิปัสสนาข้อนี้ควบกัน จิตใจก็สดใสมีอารมณ์สงบ ในช่วงนั้นยังเป็นฌานโลกีย์กันอยู่ บรรดาพระทั้งหลายที่สนใจวิชชาสามก็ทำวิชชาสาม ที่สนใจอภิญญาหกก็ทำอภิญญาหก ควบกันไป แต่การทำนี่ต้องค้นคว้ากันเองนะ การค้นคว้าต้องค้นคว้าในวิสุทธิมรรค ก็ทำถูกบ้างผิดบ้าง ผิดบ้างถูกบ้าง ที่ทำได้เร็วก็มี ทำได้ช้าก็มี ที่ไม่ได้เลยก็มี แต่เขาก็สามารถทำได้ แต่ทว่าจุดจบจริงๆ ของการปฏิบัติก็ต้องการจุดเดียวคือ **พระนิพพาน**

วิชชาสามก็ดี อภิญญาก็ดี ถ้าเรายังไม่ได้เราก็อยากจะได้ ดิ้นรนอยากจะได้ พอได้แล้วก็เบื่อ มันไม่รู้จะไปไหนไอ้สวรรค์ก็มีวงแคบ พรหมก็มีวงแคบ นรกก็มีวงแคบอยู่แค่

นั้นเที่ยวไปเที่ยวมามันก็แค่นั้นแหละ มันไม่รู้จะไปไหน อยากกินก๋วยเตี๋ยว ก๋วยเตี๋ยวก็ไม่มีขาย ไม่มีก๋วยเตี๋ยวขายที่นรกสวรรค์ แปลก..กินน้ำชาก็ไม่มีน้ำชาขาย อยากกินโอเลี้ยงก็ไม่มี มันแห้งมันแล้งจะตายไปไม่น่าไป เราก็ไปจบกันดินแดนพระนิพพาน พอไปถึงพระนิพพานแล้วก็หมดอยาก ความต้องการจะไปไหนอีกไม่มี พอถึงนิพพานแล้วอารมณ์ก็จบ คือดินแดนที่สวยที่สุดคือพระนิพพาน ที่เขาบอกว่าสูญ แต่ความจริงมันไม่สูญ

ตอนแรกไปเที่ยวสวรรค์ก็สนุก ที่นั่นก็สวยที่นี่ก็สวย ที่นั่นก็ดีที่นี่ก็ดี ไปมาใหม่ๆ ที่ไปแล้วก็อยากไปใหม่ ยังไม่เคยก็อยากจะไปอีก ไปจนทั่ว หนักเข้าๆ คืนเดียวไปจบสวรรค์ หนักเข้าๆ คืนเดียวไปทั้งสวรรค์และนรก ไปทั้งหมดจรดแดน มันก็แค่นั้นแหละ แต่ก็ดีอย่างหนึ่ง ไปเห็นนางฟ้าเทวดาที่เกิดใหม่หรือพรหมที่เกิดใหม่ เราก็เข้าไปถาม ก็ได้ความรู้จากพวกนี้ว่าไปทำอะไรมาจึงเป็นนางฟ้าได้ เป็นเทวดาได้ เป็นพรหมได้ บางคนทำบาปไว้มากแต่ก่อนจะตายจิตเป็นบุญเล็กน้อย พอกราบพระประเดี๋ยวก็ตาย ก็ไปสวรรค์ได้ บาปตามไม่ทัน ไปเมืองนรกก็เหมือนกัน บางคนสร้างความดีไว้มาก อย่างพระองค์หนึ่งบวชตั้ง ๗๒ พรรษา ไปลงนรกขุมที่ ๗ เจ็ดเหมือนกันใช่ไหม ท่านชอบเลข ๗ เพราะอะไร เพราะว่าตอน

หลังมีความเข้าใจผิด คือหลงผิดเป็นมิจฉาทิฏฐิ เป็นอุปัชฌาย์ ได้ของมากๆ ก็ส่งขายไปบ้าง ให้ชาวบ้านไปบ้างโดยไม่ถูกธรรม ของเขาถวายสงฆ์นี่ให้ชาวบ้านไม่ได้ ถ้าจะให้ไปต้องซื้อสงฆ์ เราต้องรู้ค่าของของ เมื่อของให้ไปก็จ่ายสตางค์ให้กับส่วนกลาง เท่ากับจำนวนของอย่างนี้ได้ เอาไว้เป็นของส่วนกลาง

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย พูดมาพูดไปวันนี้ก็ทำท่าจะพูดไม่ไหวแต่พอพูดไปได้ เป็นอันว่าทุกท่านต้องการนิพพาน ให้หันมาหากายลูกเดียว คือ **สักกายทิฏฐิ** ที่แนะนำให้ทุกคนว่าก่อนจะหลับให้คิดในใจว่า **เราต้องการพระนิพพาน** แล้วนอกจากนั้นก็รับรู้ว่าร่างกายต้องตาย หนึ่ง ๒.เคารพพระไตรสรณาคมน์ ๓.เคารพในศีล เคารพในศีลต้องนับศีลด้วย ศีลข้อไหนเราบกพร่องบ้างพยายามทำศีลให้สมบูรณ์แบบ ให้จิตตั้งไว้เฉพาะพระนิพพานจุดเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านที่ได้มโนมยิทธิ คืออภิญญาและวิชชาสามควบกัน ก่อนจะหลับเมื่อศีรษะถึงหมอนเอาจิตไปตั้งไว้ที่นิพพาน ไปที่วิมานพระพุทธเจ้าก็ได้ไปที่วิมานของเราก็ได้ ถ้าไปที่วิมานของเราให้นึกถึงพระพุทธเจ้าจะพบท่านทันที แล้วตัดสินใจว่า ถ้าร่างกายนี้ตายเมื่อไรขอมาที่นี่เมื่อนั้น หมดเวลาพอดี

ต่อนี้ไปขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ตั้งใจสมาทาน

ศีล สมาทานกรรมฐาน

(จาก...คำสอนที่สายลม ๒๐ ก.ค. ๓๕)

หลวงพ่อรับสังฆทาน และสอนกรรมฐาน
ที่บ้านสายลม ทุกต้นเดือน

สรุปหัวข้อสังโยชน์ ๑๐

๑. **สักกายทิฏฐิ** มีความรู้สึกว่าร่างกายนี้ไม่ตาย และร่างกายนี้เป็นเราเป็นของเรา

๒. **วิจิกิจฉา** สงสัยคำสอนของพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์

๓. **สีลัพพตปรามาส** ลูบคลำศีล ไม่รักษาศีลจริงจัง

๔. **กามฉันทะ** พอใจในกามคุณ

๕. **ปฏิฆะ** มีอารมณ์กระทบใจ จิตมีความโกรธ

๖. **รูปราคะ** หลงในรูปฌาน

๗. **อรูปราคะ** หลงในอรูปฌาน

๘. **มานะ** มีการถือตัวถือตน

๙. **อุทธัจจะ** มีอารมณ์ฟุ้งซ่าน

๑๐. **อวิชชา** ไม่รู้ตามความเป็นจริงเรื่องนิพพาน

สรุปหัวข้อบารมี ๑๐

๑. **ทานบารมี** พอใจในการให้ทานอยู่เสมอ เป็นการตัดโลภะ ความโลภ

๒. **ศีลบารมี** พยายามรักษาศีลให้ครบเป็นการป้องกันอบายภูมิ

๓. **เนกขัมมบารมี** พยายามระงับนิวรณ์ในเบื้องต้น ตัดสังโยชน์ไปเสียเป็นเรื่องสุดท้าย ป้องกันความวุ่นวายของจิต

๔. **ปัญญาบารมี** ทรงปัญญาไว้ให้ดี ยอมรับนับถือกฎของความจริง คือการตัดอารมณ์กลุ้ม

๕. **วิริยบารมี** มีความพากเพียรต่อสู้กับกิเลส และอารมณ์ของความชั่ว เป็นการค่อย ๆ ทำลายความชั่วให้พินาศไป

๖. **ขันติบารมี** ต้องมีความอดทนใจ เพราะกำลังใจของเราคบกับกิเลสมานาน ถ้าจะห้ำหั่นมันก็ต้องมีการต่อสู้ ต้องอดทน

๗. **สัจจบารมี** ความตั้งใจจริง เราตั้งใจว่าจะทำอะไรก็ทำอย่างนั้น อย่าท้อถอย ไม่ยอมละ

๘. **อธิษฐานบารมี** ตั้งใจไว้ให้ดีว่า มนุษยโลก เทวโลกและพรหมโลกเป็นทุกข์ ตั้งใจไว้เฉพาะว่าเราจะไปนิพพาน

๙. **เมตตาบารมี** ทำจิตใจของเราให้ดี มีความแช่มชื่น เห็นคนและสัตว์ทั้งโลกเป็นที่รักของเราทั้งหมด เราไม่มีเวร ไม่มีภัยกับใครแล้ว

๑๐.**อุเบกขาบารมี** อดทนต่อความอดกลั้นทั้งหลาย ต่ออุปสรรคทั้งหมด วางเฉย ไม่ต่อสู้ ไม่รุกราน ไม่หวั่นไหว สร้างกำลังใจไว้โดยเฉพาะ แล้วก็วางเฉยในเรื่องร่างกาย ร่างกายจะเป็นทุกข์ขนาดไหน ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของมัน

คาถาเงินล้าน

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(๓ จบ)

นาสังสิโม

พรหมา จะ มะหาเทวา สัพเพยักขา ปะรายันติ,

พรหมา จะ มะหาเทวา อะภิลาภา ภะวันตุ เม,

มะหาปุญโญ มะหาลาโภ ภะวันตุ เม, มิเตพาหุหะติ,

พุทธะมะอะอุ นะโมพุทธายะ, วิระทะโย วิระโคนายัง วิระหิงสา วิระทาสี วิระทาสา วิระอิตถิโย พุทธัสสะ มานีมามะ พุทธัสสะ สวาโหม สัมปะติฉามิ

เพ็ง ๆ พา ๆ หา ๆ ฤา ๆ

การปฏิบัติตนให้ได้ ๗ อ

อ ๑	อิทธิบาท ๔ เป็นตัวตั้ง
อ ๒	อารมณ์
อ ๓	อาหาร
อ ๔	อากาศ
อ ๕	ออกกำลังกาย
อ ๖	เอนกายนอน
อ ๗	อาภรณ์ผ้า

บางคนใช้ ๕ อ บ้าง ๖ อ บ้าง ของอโศกเรานี้ใช้ ๗ อ

อ ๑	เอาอิทธิบาทมาเป็นตัวตั้ง ๑ ฉันทะ ๒ วิริยะ ๓ จิตตะ ๔ วิมังสา (ตรึกตรอง)
อ ๒	อารมณ์ นี้สำคัญที่จริง อิทธิบาทไม่ใช่เป็นตัวตั้งของการปฏิบัติมันต้องเอามาคลุมโครงสร้างใหญ่ตัวที่สำคัญก็คืออารมณ์
อ ๓	อาหาร
อ ๔	อากาศ
อ ๕	ออกกำลังกาย
อ ๖	เอนกายนอนพักผ่อน
อ ๗	อาภรณ์จากร่างกาย

อิทธิบาท ๔ ปฏิบัติ เข้าสังโยชน์ ๓ ให้ได้